

A Bakony hegység katonalégy-faunája (Diptera: Stratiomyidae)

CSIBY MÁRIA – DR. TÓTH SÁNDOR

Bevezetés

„A Bakony természeti képe” kutatóprogram keretében tervszerűen folyik a Bakony hegység *Diptera*-faunájának gyűjtése –, kutatása. A zirci Bakonyi Természettudományi Múzeum napjainkban mintegy 50 ezer db-ból álló, a Bakony hegységből származó példányokat tartalmazó *Diptera*-gyűjteményt őriz. A gyűjtemény nagyságrendben nem hasonlítható a budapesti Természettudományi Múzeum Állattárának légygyűjteményéhez, bizonyos *Diptera*-családok tekintetében azonban el nem hanyagolható minőségű és mennyiségű anyagot tartalmaz. Az utóbbi időben elindult és a jövőben remélhetőleg folyamatossá válik a tekintélyes gyűjtemény családonkénti feldolgozása, illetőleg publikálása. A Bakony Dipteráiról az első önálló dolgozat a hegység *Tabanidae*-faunájáról készült (TÓTH, 1968). A dolgozat megjelenése óta eltelt időszak alatt 250-ről kerekén 1000 db-ra növekedett a Bakonyi Természettudományi Múzeum *Tabanidae* gyűjteménye, tulajdonképpen aktuális volna a hegység *Tabanidae*-faunája alapvetésének megírása. Ugyancsak TÓTH (1973) nevéhez fűződik a hegység *Bombyliidae*-faunájának feldolgozása. A *Bibionidae*-gyűjteményt CSIBY M. (1980), a *Rhagionidae*-anyagot TÓTH (1980) dolgozta fel. A múzeum számszerűleg is legnagyobb és valószínűleg legértékesebb gyűjteménye a mintegy 12 000 db-ot számláló *Syrphidae*-anyag, melynek feldolgozása folyamatban van.

„A Bakony természeti képe” kutatóprogram során a Bakonyi Természettudományi Múzeum *Diptera*-gyűjteményében 1978-ig közel 2000 db-ból álló *Stratiomyidae*-gyűjtemény jött létre. Az anyag zömmel TÓTH SÁNDOR gyűjtéseiből került ki. A hazai viszonylatban jelentős gyűjteményt a szerzők határozták meg, illetőleg dolgozták fel. A munka eredményeképpen a hegység területéről 40 faj vált ismertté, ami a Magyarországról eddig közölt fajok 80%-a. Két faj (*Xylomyia maculata*, *Oxycera formosa*) új adat Magyarország *Stratiomyidae*-faunájához, MAJER (1977) mindkettőt ún. zárójeles fajként említi.

Dolgozatunkba beépítettük a budapesti Természettudományi Múzeum Állattárának gyűjteményében található, a Bakony hegységből származó *Stratio-*

myidae-példányok lelőhelyadatait is. Pontosabban azokat az adatokat, melyek az irodalomban (ROZ-KOŠNÝ–DUŠEK, 1972) megjelentek. Az Állattárban őrzött bakonyi katonalégyanyag zömmel MIHÁLYI FERENC, ZSIRKÓ GIZELLA, PAPP JENŐ és TÓTH SÁNDOR gyűjtéseiből származik. Az 1970-es évek elejétől eltelt időszak alatt az Állattárba nem került jelentősebb bakonyi *Stratiomyidae* anyag.

E helyen is köszönetünket fejezzük ki DR. MAJER JÓZSEF főiskolai adjunktusnak (Pécs, Tanárképző Főiskola), aki volt szíves részünkre néhány *Stratiomyidae*-fajt meghatározni, valamint dolgozatunkat lektorálni.

A Bakony hegység háló – térképe

„A Bakony természeti képe” program indításakor a Bakony alatt a tágabb, mintegy 4000 km² nagyságú, természet földrajzi értelemben vett, a Balatontól északra fekvő, medencékkel tagolt hegységet tekintették a kutandó területnek. Ez lényegében megegyezik ma a Bakonyi Természettudományi Múzeum gyűjtőterületével. A terület részei (BULLA, 1962): 1. Északi-Bakony, 2. Déli-Bakony, 3. Balaton-felvidék, 4. Tapolcai-medence, 5. Keszthelyi-hegység, 6. Bakonyalja a Pannonhalmi-dombsággal (1. ábra). Az újabb kutatási eredmények felhasználásával, számos részletben kiegészítve készített JUHÁSZ (1975) egy korszerűbb felosztást, mely azonban témánk szempontjából nem jelent lényeges változást.

PAPP (1968) nevéhez fűződik a Bakony állatföldrajzi térképének elkészítése, aki jellemző állatfajok, ún. színező elemek felhasználásával, ezek bizonyos számú együttesének és pontos elterjedésének ismerete alapján a hegység területét az alábbi állatföldrajzi területekre, kistájakra különítette el: 1. Balaton-felvidék, 2. Keszthelyi-hegység, 3. Déli-Bakony, 4. Északi-Bakony, 5. Keleti-Bakony. „A Bakony hegység állatföldrajzi felosztása” felhasználásával készítettük el a hegység hálótérképét (2. ábra), mely tulajdonképpen a Bakony hegység területéhez tartozó települések keresésének megkönnyítésére szolgál – a Bakony-kutatók számára is. A települések feltüntetésénél nem ragaszkodtunk szigorúan a hegység PAPP által megvont határaihoz, hanem kiterjesztettük azt a hegység peremvidékeire, elsősorban a devecseri Bakonyalja, a pápai Bakonyalja és a suri Bakonyalja területére is. Úgy gondoljuk, faunisztikai kutatások esetében nem volna helyes éles határokat megszabni „A Bakony természeti képe” program és a Bakonyi Természettudományi Múzeum gyűjtőterülete

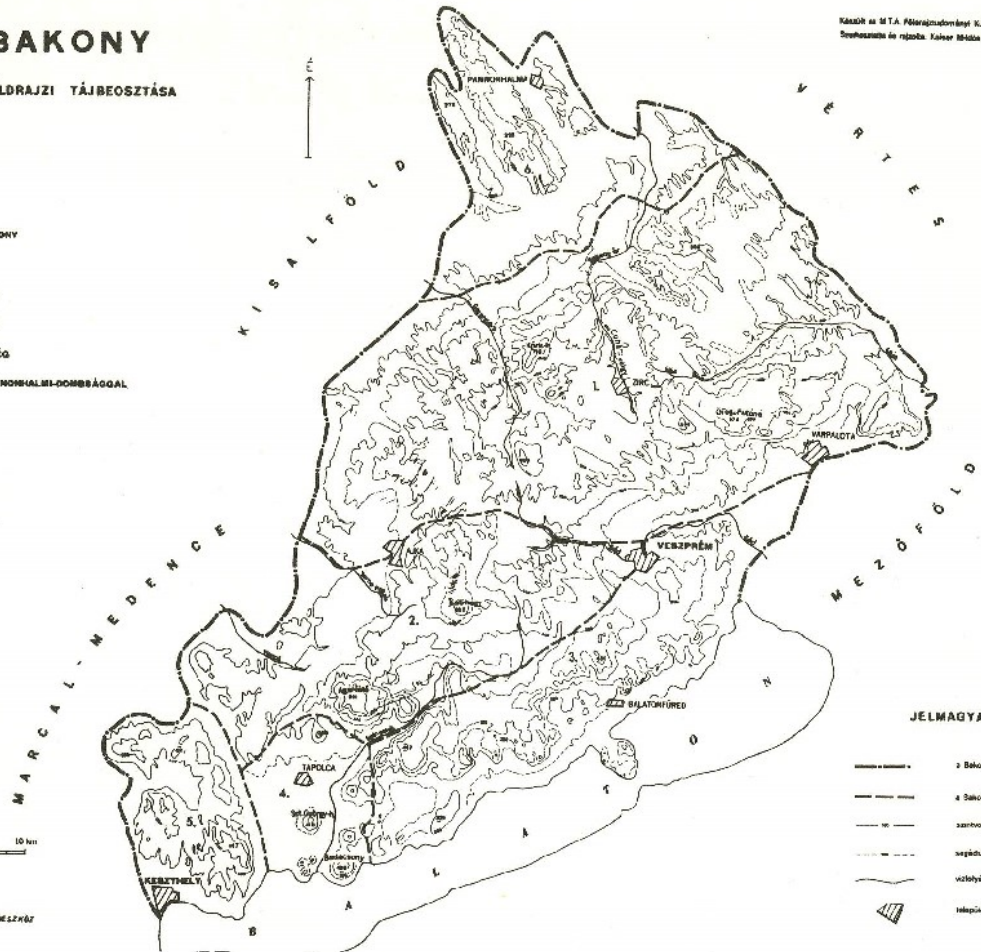
A BAKONY

TERMÉSZETFÖLDRAJZI TÁJBEOSZTÁSA

1. ÉSZAKI (ÖREG)-BAKONY
2. DÉL-BAKONY
3. BALATON-FELVIDÉK
4. TAPOLCAI-MÉDENCE
6. KERZTÉLYI-HEGYSÉG
5. BAKONYTALJA A PANNONHÁLI-DOMBRÁGGAL

2 km 0 10 km

NYITÁSI: SÁGMEZŐR

Készítette az MTA Földrajztudományi Kutatócsoportjának 1964. évi munkái alapján. Felszerelték és kiadta: Földrajzi Műhely és M. Budaörsi Kiadó

JELMAGYARZAT

- 2 Bakony falvas
- 4 Bakony részlegesen falvas
- szelvények 100 m-esen
- segédvonalak 50 m-esen
- völgyek
- település

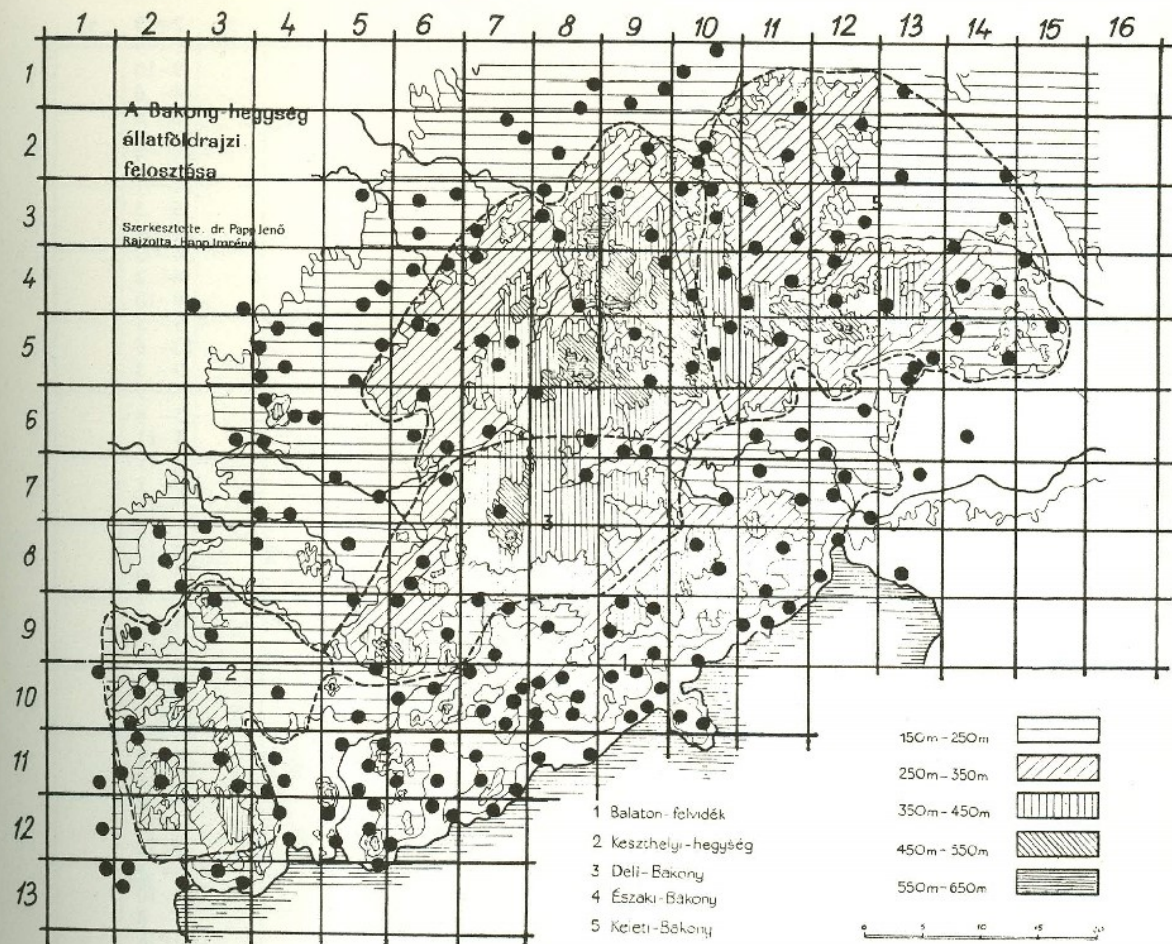
1. ábra: A Bakony természetföldrajzi felosztása
Abb. 1: Die naturgeographische Einteilung des Bakony-Gebirges.

szempontjából egyaránt. A hálótérkép a Bakony hegységet 6 x 6 km-es négyzetekre osztja. A négyzetek által bezárt mezőket két iránykoordináta határolja be. A település neve után álló, kötőjellel elválasztott két szám adja meg a település koordinátáit. Az első szám mindig a hosszúsági körök (függőleges vonalak) mentén a második a szélességi körök (vízszintes vonalak) mentén kijelölt koordinátát jelenti. A leolvasáskor ezért az első számot mindig a térkép hosszabbik oldala mentén, a másodikat a rövidebb oldala mentén elhelyezett iránykoordináták között kell keresni.

A Bakony hegység települései

Adásztvelev	6- 3
Ajka	6- 7
Ajkarendek	6- 6
Aka	12- 2
Akli (Zirc)	10- 4
Alsóörs	11- 9
Alsópere (Olaszfalu)	11- 5
Ábrahámhegy	6-12
Aszófő	9-10
Ácsteszér	11- 1
Badacsony	5-13
Badacsonytomaj	6-12

Badacsonytördemic	5-12
Bakonybánk	10- 1
Bakonybél	8- 4
Bakonycserye	12- 3
Bakonygyepes	6- 6
Bakonygyirót	9- 1
Bakonyjákó	7- 5
Bakonykoppány	8- 3
Bakonykúti	14- 5
Bakonynána	11- 4
Bakonyoszló	11- 3
Bakonypölöske	5- 5
Bakonyság	7- 2
Bakonyvárkony	13- 1
Bakonyzentiván	7- 2
Bakonyzentkirály	10- 2
Bakonyzentlászló	9- 2
Bakonyszombathely	11- 1
Bakonyszücs	8- 3
Bakonytamási	8- 1
Balatonakali	8-11
Balatonalmádi	12- 8
Balatoncsicsó	7-10
Balatonederics	4-12
Balatonfüred	10- 9
Balatonfüzfő	12- 8

2. ábra: A Bakony-hegység háló-térképe
 Abb. 2: Die Netzkarte des Bakony-Gebirges

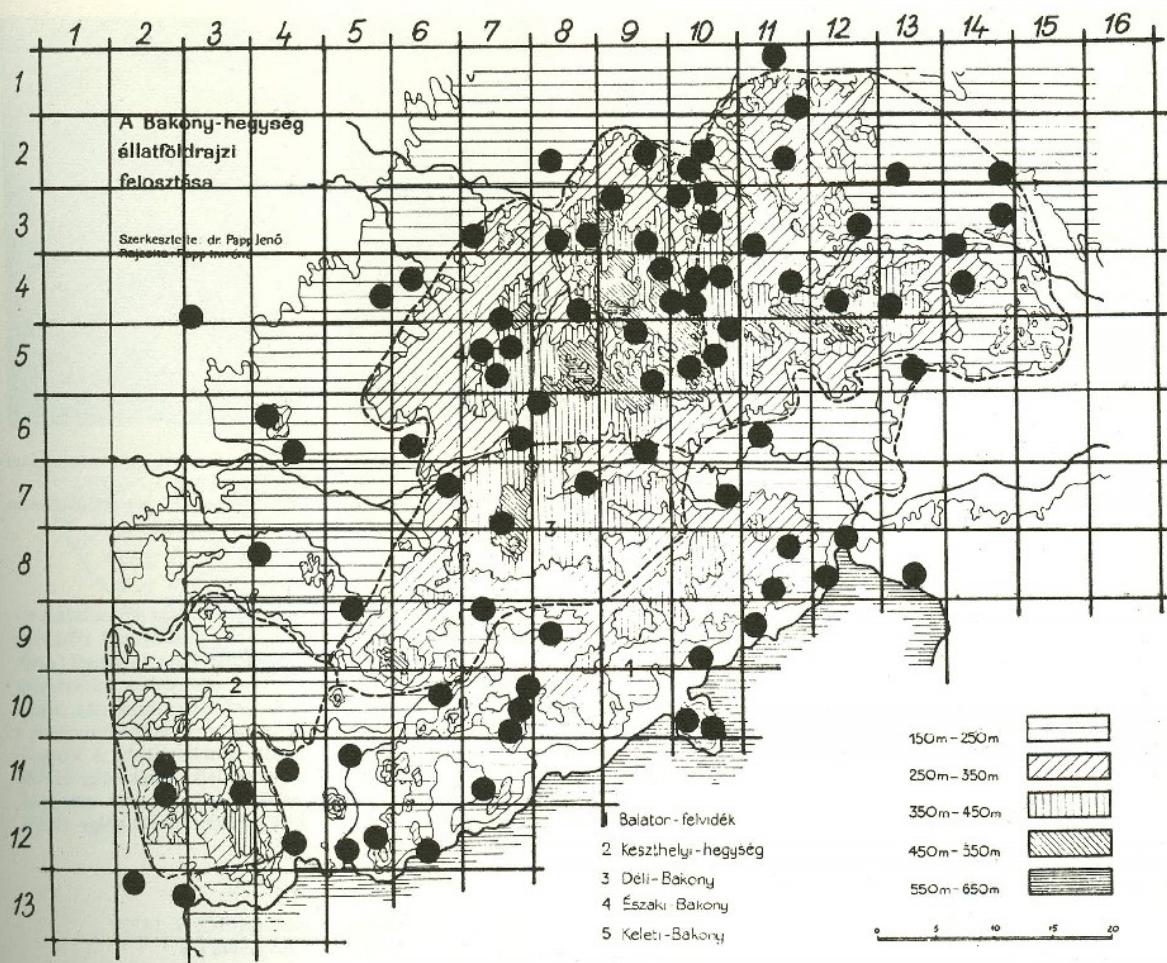
Balatonyörök
 Balatonhénye
 Balatonkenese
 Balatonrendes
 Balatonszepezd
 Balatonszőlős
 Balatonudvari
 Balinka
 Barnag
 Bazsi
 Bánd
 Berhida
 Béb
 Bodajk
 Bodorfa
 Borzavár
 Csabrendek
 Csátka
 Csehbánya
 Cserszegtomaj
 Csesznek
 Csetény
 Csopak
 Csór
 Csőszpuszta (Tés)

4-13
 7-10
 13- 8
 6-12
 7-11
 9- 9
 9-10
 14- 3
 9- 9
 2-10
 9- 6
 13- 7
 6-13
 14- 3
 3- 7
 9- 4
 3- 9
 11- 2
 8- 6
 2-12
 10- 3
 11- 3
 11- 9
 14- 5
 12- 4

Dabrony
 Devecser
 Diszel
 Doba
 Döbrönte
 Döbrőce
 Dörgicse
 Dudar
 Fplény
 Farkasgyepü
 Fehérvárcsurgó
 Felsőörs
 Felsőpáhok
 Felsőpere (Olaszfa)
 Fenékpuszta (Keszthely)
 Fenyőfő
 Ganna
 Gézaháza (Csesznek)
 Gic
 Gógánfa
 Guttamási (Isztimér)
 Gyepükaján
 Gyenesdiás
 Gyulafirátót
 Gyulakeszi

3- 4
 5- 7
 5-11
 4- 6
 6- 5
 2-10
 8-10
 11- 3
 10- 5
 7- 5
 15- 4
 11- 8
 1-13
 11- 5
 2-13
 9- 3
 6- 5
 10- 3
 8- 1
 2- 8
 14- 4
 4- 8
 3-13
 11- 6
 5-11

Hajmáskér	11- 6	Óhid	2- 9
Hajmáspuszta (Bakonyszentkirály)	10- 2	Ócs	7- 9
Halimba	6- 8	Örvényes	9-10
Hárskút	9- 5	Ósi	14- 6
Hegyesd	6-10	Padragkút	6- 8
Hegymagas	5-12	Palóznak	11- 9
Herend	8- 6	Papkeszi	12- 7
Hévíz	2-13	Pálihálás	12- 7
Hidegkút	9- 9	Pápa	5- 3
Homokbödöge	7- 4	Pápakovácsi	5- 4
Huszárokölöpuszta (Ugod)	8- 3	Pápasalamon	4- 5
Iharkút	7- 4	Pápateszér	8- 2
Inota (Várpalota)	13- 5	Pécsely	9-10
Iszkaszentgyörgy	15- 5	Pénzesgyőr	9- 5
Isztimér	14- 4	Pétfürdő	13- 6
Jásd	12- 4	Porva	9- 3
Jókai-bánya (Ajka)	6- 7	Pula	7- 9
Kardosrét (Zirc)	10- 4	Pusztamiske	5- 8
Kádárta	11- 7	Raposka	5-11
Kapocs	7 10	Rezi	2-11
Káptalanfa	4- 7	Réde	10- 1
Káptalanfüred (B.almádi)	12- 8	Révfülöp	7-12
Káptalantóti	6-11	Rigács	2- 8
Keszthely	2-13	Salföld	6-12
Kékkút	6-11	Sáska	5-10
Kiliántelep	9-11	Sikátor	10- 1
Királyszállás (Várpalota)	13- 4	Somlójenő	4- 6
Királyszentistván	12- 7	Somlószőlős	4- 6
Kisapáti	5-11	Somlóvecse	4- 5
Kisdörgicse	8-10	Somlóvásárhely	4- 6
Kisgörbő	1-10	Sóly	12- 6
Kislőd	7- 6	Sur	12- 2
Kisszőlős	3- 5	Sümeg	3- 9
Kisszépalm (Porva)	9- 3	Sümegprága	3-10
Kisvásárhely	2- 8	Szápár	12- 3
Kolontár	5- 7	Szentbékkálla	6-11
Köveskál	7-11	Szentantalfa	8-10
Kővágóörs	7-11	Szentgál	8- 7
Kup	5- 4	Szentjakabfa	7-10
Lesencefalu	4-11	Szentkirályszabadja	11- 8
Lesenceistván	4-11	Szentmihályfa	3- 8
Lesencetomaj	4-11	Szigliget	5-12
Litér	11- 7	Szóc	6- 9
Lovas	11- 9	Tagyon	8-10
Lócut	10- 5	Taliándörögd	6- 9
Magyarpolány	6- 6	Tapolca	5-11
Márkó	9- 6	Tapolcafő	6- 4
Mecser (Bakonycsernye)	13- 3	Tés	12- 4
Mencshely	8-10	Tihany	10-10
Mihályfa	2- 9	Tótvázsony	9- 9
Monostorapáti	6-10	Tüskevár	3- 6
Monoszló	7-10	Ugod	7- 3
Nagyalásony	4- 5	Ukk	2- 8
Nagyesztergár	10- 4	Úrkút	7- 7
Nagygörbő	1-10	Uzsa	4-10
Nagygyimót	6- 3	Vállus	3-10
Nagytevel	6- 4	Városlőd	7- 6
Nagyvázsony	8- 9	Várpalota	13- 5
Nagyveleg	13- 2	Várvölgy	3-11
Nemesbük	1-11	Vászoly	9-10
Nemesgulács	5-12	Veszprém	10- 7
Nemeshany	4- 7	Veszprémfajsz	9- 1
Nemesvamos	10- 8	Veszprémmvarsány	9- 1
Nemesvita	4-12	Vid	4- 5
Németbánya	7- 5	Vigántpetend	7- 9
Noszlop	5- 5	Vilonya	12- 7
Nyirád	5- 9	Vindornyalak	2-10
Olaszfalu	10- 5	Vindornyaszőlős	1-10
Oroszi	4- 6	Vinyc	10- 3
Óbudavár	8-10	Vonyarcvashegy	3-13
		Vöröstó	8- 9

3. ábra: A Bakony-hegység állatföldrajzi térképe a Stratiomyidae...
gyűjtőhelyekkel

Abb. 3. Die zoogeographische Karte des Bakony-Gebirges mit den
Sammelorten von Stratiomyidae

Zalagyömrő	2- 8
Zalahaláp	5-10
Zalaköveskút	1-11
Zalaszántó	2-11
Zánka	8-11
Zirc	10- 4

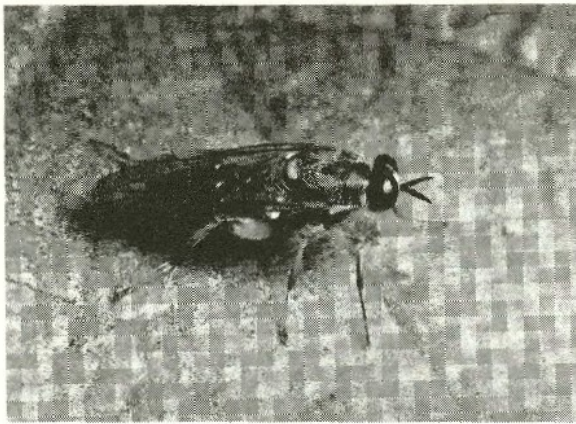
A Bakony hegység állatföldrajzi térképén feltüntettük azokat a pontokat, ahonnan *Stratiomyidae*-adatunk van, vagyis ahol legalább egy katonalégycsoport gyűjtése történt (3. ábra). A térkép összességében jó benyomást kelt a hegység kutatottságáról. A valóság azonban az, hogy sok bejelölt pont csupán egy, vagy néhány faj ottani gyűjtését jelenti.

Mennyiségi viszonyok

A dolgozat 2430 *Stratiomyidae*-példány adatait tartalmazza. Szerencsés körülmény, hogy ROZKOŠNÝ-DUŠEK (1972) munkája darabszámokat is megad, így mód van az ő adatainak felhasználására is. Az általunk számított %-os részese-
dési arányok természetesen nem fedik teljesen az egyes fajok valódi tömegrészese-
dését, hiszen sok esetben a begyűjtött pél-

dányoknak csak kisebb része kerül a gyűjteménybe, a másik részét eldobják. Ez alól bizonyos mértékig kivétel a Bakony hegységben az 1970-es évek elejétől általunk gyűjtött *Stratiomyidae*-anyag, mert abból a preparálatlanul kidobott katonalégycsoportok feldolgozása is nagyrészt megtörtént. Természetesen marad még mint hibalehetőség, főleg az egyelő gyűjtés során a szubjektívizmus, elsősorban tömegesen megjelenő közönséges fajok esetében. Úgy véljük azonban, hogy a hibalehetőségek ellenére is hasznos az anyag mennyiségi feldolgozása során nyert eredmények közreadása, mert ezáltal exaktabb adatok birtokába jutunk az egyes populációknak a *Stratiomyidae*-faunában mennyiségi szempontból elfoglalt helyét illetően.

A gyakoribb fajok %-os részese-
dési arányát kördiagramon (6. ábra) ábrázoltuk. Tömegrészese-
dés szempontjából messze az első helyet foglalja el a *Chloromyia formosa* SCOP. 25,09%-os részese-
désével. E faj esetében azonban meg kell említeni, hogy a természetben e százalékos érték-
nél kisebb a részese-
dése. Mivel viszonylag nagyobb termetű és feltűnő, szép fajról van szó, a gyűjtők feltehetően előnyben részesítették más fajokkal szemben nemcsak a gyűjtésnél, hanem a preparálásnál is. Ez a tény természetesen nem jelenti azt, hogy a faj nem volna gyakori. A második helyen az *Ac-*

4. ábra – Abb. 4: *Xylomyia marginata* MEIG. ♀

5. ábra: Sok Stratiomyidae keresi fel az ernyősvirágzatú növényekkel borított erdei tisztásokat.
Abb. 5: Viele Stratiomyidae-Arten suchen die mit Schirmpflanzen bedeckten Waldlichtungen auf.

tina nitens LATR. szerepel 11,88%-os részesedéssel. Gyakoribb fajok még a *Lasiopa villosa* FABR. (7,73%), a *Nemotelus pantherinus* L. (7,03%), a *Beris chalybeata* (6,62%), a *Pachygaster atra* PANZ. (5,18%), és az *Odontomyia viridula* FABR. (5,10%). A felsorolt fajok a teljes anyag 68,63%-át képezik. Tulajdonképpen ezeket nevezhetjük a Bakony hegységben gyakori fajoknak.

A továbbiakban fajonként feltüntetjük a darabszámokat, illetve a %-os részesedési arányt.

Bakonyi Stratiomyidae-fajok repülési idejének vizsgálata

A viszonylag nagy Stratiomyidae-anyag lehetővé tette a repülési (pontosabban gyűjtési) idő vizsgálatát. Módszer tekintetében a hagyományos, dekádokénti pontszámösszevonást alkalmaztuk. Valamennyi faj gyűjtési-idő-diagramját elkészítettük, függetlenül a rendelkezésre álló adatok számától (13., 19., 30. ábra). Aránylag jó kép alakult ki a gyakoribb fajok repülési idejéről, de természetesen a ritkább fajok esetében is szemlélteti a repülési (gyűjtési) időt.

Célszerű volna a rendelkezésre álló teljes magyarországi anyag (Természettudományi Múzeum Állattára, Bakonyi Természettudományi Múzeum, Mátra Múzeum, Janus Pannonius Múzeum Természettudományi Osztálya, Savaria Múzeum) felhasználásával elkészíteni a magyarországi Stratiomyidae-fajok repülési-idő-diagramját, természetesen a rajzási idő sajátosságait jobban kifejező, korszerűbb 6 napos pontszámösszevonás alkalmazásával. A szerzők tervezik az elkövetkező évek során e feladat megoldását.

A gyűjtött fajok jegyzéke a lelőhelyadatokkal

XYLOMYIINAE

Xylomyia maculata (MEIGEN, 1804)

Eurosibiriai faj, NARCSUK (1969) Szibériából, Nyugat-Európa középső sávjából és Észak-Európából említi. Magyarország Stratiomyidae-faunájára új adat, mivel MAJER (1977)

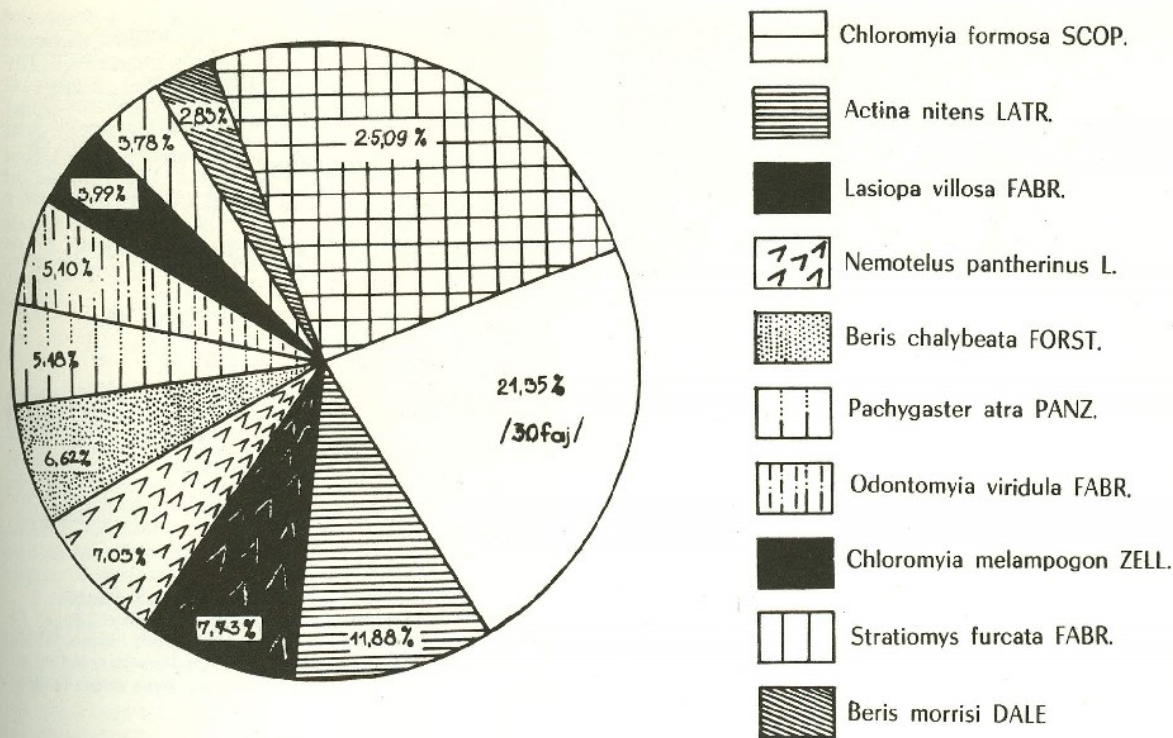
munkájában zárójelcs fajként szerepel, „hazai előfordulása valószínű” megjegyzéssel. Előfordulási viszonyairól bővebbet nem tudunk. Bakonyi lelőhelye alapján montán jellegű fajnak kell tartanunk. A következő fajjal ellentétben valószínűleg stenochron faj. Mindenesetre hazánkban nagyon ritka, hiszen az utóbbi 15-20 év intenzív gyűjtései során Magyarországon, a Barok-völgyön kívül sehol máshol nem került elő. A Várpalotától északra fekvő Királyszállás melletti Barok-völgy kitűnő Diptera-gyűjtőhely, számos érdekesség került már onnan elő.

Lelőhelye (7. ábra) – Királyszállás: Barok-völgy (1976. VII. 8., Tóth S., 1 ♀).

Xylomyia marginata (MEIGEN, 1820) (= *Solva marginata* L.)

Európai faj, mely azonban Kelet-Európában nem fordul elő, vagy legalábbis NARCSUK (1969) onnan nem tesz róla említést. Hazánkban a sík és a hegyvidékeken egyaránt megtalálható, de közönségesnek nem nevezhető, inkább csak egyesével fogható. Gyakran előfordult, hogy lakások, illetőleg általában épületek ablakain, sokszor az ablaklegyek (*Scenopinus fenestralis*) társaságában gyűjtöttük. Említést érdemel, hogy a Malaise-csapdával gyűjtött Diptera-anyagban általában szerepelt e faj. A Bakony hegységből aránylag sok lelőhelye ismert, valószínűleg a hegység minden részén előforduló euryök, mesochron, sok Stratiomyidae-fajjal ellentétben inkább xerophil-faj, melyet a Keleti-Bakonyból eddig nem gyűjtöttek. Érdekesen alakult a megvizsgált anyag nemek szerinti megoszlása, mivel a gyűjtött 24 példány közül mindössze 3 hím volt.

Lelelőhelyei (7. ábra) – Ajka: Jókai-bánya (1965. VI. 13., Tóth S., 1 ♀), Balatonfüred (1973. V. 30., Tóth S., 3 ♀), Balatonfüred: Balaton-part (1973. VII. 5., Malaise-csapda, 1 ♀), Farkasgyepű: Csurgó-kút (1970. VII. 14., Tóth S., 1 ♀), Gyulaírádót, halastó (1972. VIII. 8., Tóth S., 1 ♀), Hévíz (1976. VI. 15., Tóth S., 2 ♀), Keszthely, lakás ablakából (1976. VI. 23., Tóth S., 1 ♀), Szigliget: Balaton-part (1976. VI. 29., Tóth S., 3 ♂, 2 ♀), Vinye (1973. VII. 21., Balla K.-Huszár M., 1 ♀, Malaise-csapda 1 ♂), Vinye: Kőpince-forrás (1972. VII. 10., Malaise-csapda 1 ♂), Zalaszántó: Tátika (1968. VI. 6., Papp J., 2 ♀), Zirc (1972. VII. 6., Tóth S., 1 ♂, 1 ♀), Zirc, lakás (1973. VI. 4., Tóth S., 1 ♀), Zirc, múzeum (1972. VI. 20., Tóth S., 1 ♀).

6. ábra: Gyakoribb Stratiomyidae fajok részesedési aránya
 Abb. 6: Das Beteiligungsverhältnis der häufigeren Stratiomyidae-Arten.

BERIDINAE

Beris chalybeata (FORSTER, 1771)

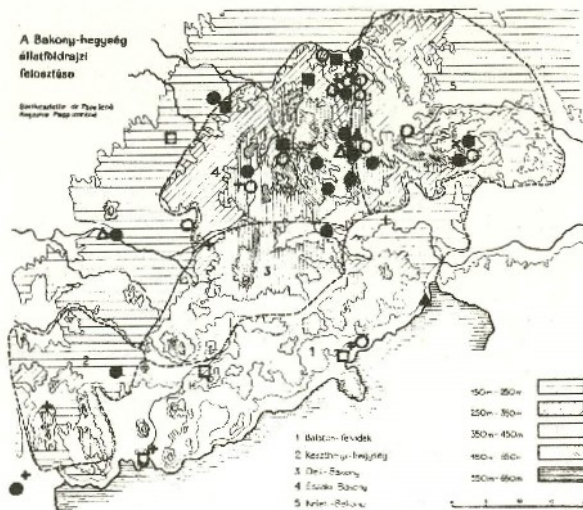
Európai faj, mely a Szovjetunió európai részein is megtalálható. Hazánkban többfelé gyűjtötték, hegyvidékeken, de általánosan elterjedtnek nem nevezhető. Alföldi adatunk csak Kalocsáról van (DUŠEK-ROZKOŠNÝ, 1963). Hegyvidékekhez való ragaszkodását bakonyi lelőhelyei is egyértelműen igazolják, mert eddig Fenyőfő és Hajmáspuszta kivételével csak a hegység belsejéből került elő. Szinte teljesen hiányzik a Balaton-felvidékről. A Bakony hegységben az eddigi vizsgálatok szerint általánosan elterjedt, gyakori, néhol közönséges faj. Különösen gyakori az Eplény melletti Malomréti-völgyben, a Zirci-medencében és a Gerence-völgyben. Tapasztalataink szerint mindig vízpartokon, vagy legalábbis nedves talajú, páras helyeken, erdei utakon gyűjthetjük. Gyenge repülő-képességű, legtöbbször patakparti növényzeten tartózkodik, inkább másképp a növények levelein, mintsem repül.

Lelelőhelyei (8. ábra) – Bakonybél, arborétum (1974. IV. 29., Tóth S., 4 ♂), Bakonybél: Gerence-völgy 1958. VI. 14., Papp J., 1 ♀, 1960. V. 18., Mihályi F., 1 ♂, 1960. V. 20., Mihályi F., 3 ♂, 1970. V. 14., Tóth S., 2 ♀, 1970. X. 14., Tóth S., 1 ♂, 1973. IV. 1., Rézbányai L., (fénycsapda) 1 ♂ 1974. IV. 29., Kasper Á., 1 ♀, 1960. V. 11., Tóth S., 1 ♂, 8 ♂, Cuha-völgy (1960. V. 17., Mihályi F., 2 ♂, Zsirkó G., 1 ♂, 1971. VI. 13., Tóth S., 1 ♀), Csesznek: Vár-hegy (1973. V. 11., Tóth S., 1 ♂ 1 ♀), Dudar: Ördög-árok (1971. V. 9., Tóth S., 4 ♂ 2 ♀, 1971. V. 12., Tóth S., 2 ♂ 1 ♀), Eplény: Malomréti-völgy (1967. V. 10., Tóth S., 1 ♀), Eplény: Malomréti-völgy, tópart (1971. V. 14., Tóth S., 2 ♀, 1972. IV. 24., Tóth S., 2 ♀, 1973. V. 5., Tóth S., 3 ♂, 1 ♀, 1974. IV. 23., Tóth S., 3 ♂, 1974. V. 8., Tóth S., 1 ♀, 1974. V. 14., Tóth S., 3 ♂ 5 ♀, 1976. V. 10., Kasper Á., 1 ♂ 1 ♀, Tóth S., 5 ♂ 1 ♀), Felsőors:

Királykúti-völgy (1977. V. 12., Tóth S., 2 ♀), Fenyőfő, halastó (1971. V. 29., Tóth S., 1 ♀), Gerence-völgy: Odvaskői csárda (1971. V. 6., Tóth S., 1 ♂ 1 ♀), Gézaháza (1976. V. 15., Tóth S., 4 ♂ 1 ♀), Gézaháza: Kőárok (1957. V. 21., Móczár L., 1 ♀, Solymosiné 1 ♀), Gézaháza: Ördög árok (1973. V. 11., Tóth S., 1 ♂ 1974. V. 4., Tóth S., 4 ♂ 1 ♀), Hajmáspuszta (1976. IV. 23., Tóth S., 1 ♂), Hajmáspuszta, halastavak (1972. V. 13., Tóth S., 2 ♀), Iharkút: Ráktanya (1969. V. 21., Rézbányai L., (fénycsapda) 1 ♂), Hódosér-völgy (1974. V. 3., Zombori L., 1 ♀), Huszárokélopuszta (1975. IV. 29., Kasper Á., 1 ♂), Kardosrét: Cuha-völgy (1971. V. 13., Tóth S., 5 ♂ 6 ♀, 1972. IV. 28., Tóth S., 1 ♂), Királyszállás: Barok-völgy (1973. V. 28., Tóth S., 1 ♂ 2 ♀), Péntesgyőr (1974. V. 21., Kasper Á., 1 ♀, Tóth S., 1 ♂ 2 ♀), Péntesgyőr: Gerence-völgy (1974. IV. 28., Tóth S., 2 ♂ 2 ♀), Porva-Csesznek (1971. V. 12., Tóth S., 5 ♀, 1974. V. 27., Kasper Á., 1 ♀), Ugod (1959. V. 19–20., Móczár L., 3 ♀, Topál Gy., 1 ♀), Vállus: Csetény (1969. V. 23., Papp J., 1 ♂), Vinye: Kőpince-forrás (1972. VIII. 10., Tóth S., 1 ♀), Zala-szántó: Tátika, erdő (1965. VI. 27., Tóth S., 1 ♀), Zirc [1969. V. 11., Rézbányai L., (fénycsapda), 1 ♀], Zirc arborétum (1974. V. 3., Kasper Á., 3 ♂, 1976. V. 20., Kasper Á., 1 ♂), Zirc: Cuha-völgy (1970. V. 24., Tóth S., 3 ♀, 1971. V. 23., Tóth S., 1 ♀), Zirc, erdőszélen hálózva (1970. V. 17., Tóth S., 1 ♀), Zirc: Pintér-hegy (1974. V. 30., Tóth S., 6 ♀, 1976. V. 16., Tóth S., 1 ♀), Zirc: Szarvaskút (1974. VI. 6., Tóth S., 1 ♀).

Beris chalybeata var. *obscura* (STROBL, 1910)

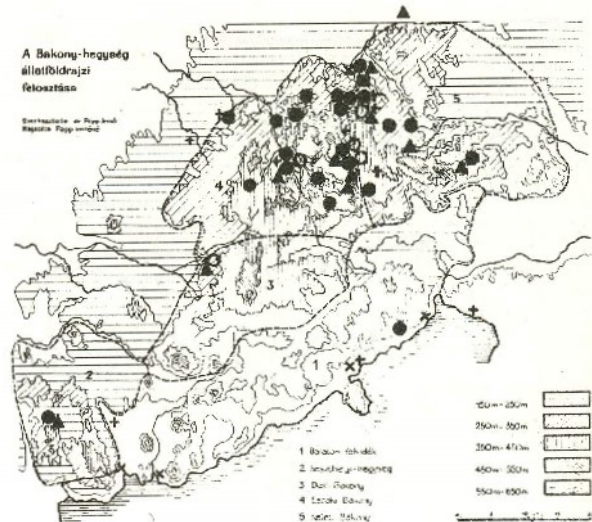
DUŠEK-ROZKOŠNÝ (1972) a változatot *Beris strobli* DUŠEK-ROZKOŠNÝ néven 1968-ban önálló fajként írta le, mely szerint Csehszlovákiában, Svédországban, Ausztriában és Magyarországon fordul elő. MAJER (1977) munkájában

7. ábra: Stratiomyidae fajok lelőhelyei a Bakonyban

Abb. 7: Stratiomyidae Sammelorten im Bakony-Gebirge.

X	<i>Xylomia maculata</i> MEIG.	▲	<i>Oxycera formosa</i> MEIG.
+	<i>Xylomia marginata</i> MEIG.	○	<i>Oxycera leonina</i> PANZ.
■	<i>Chorisops tibialis</i> MEIG.	△	<i>Oxycera mcigeni</i> STAEG.
●	<i>Actina nitens</i> LATR.	□	<i>Oxycera trilineata</i> FABR.

8. ábra: Stratiomyidae fajok lelőhelyei a Bakonyban

Abb. 8: Stratiomyidae Sammelorten im Bakony-Gebirge.

●	<i>Beris chalybeata</i> FORST.	■	<i>Beris fuscipes</i> MEIG.
○	<i>Beris chalybeata</i> var. <i>obscura</i> STROBL.	▲	<i>Beris morrissi</i> DALE
+	<i>Beris clavipes</i> L.	X	<i>Beris vallata</i> FORST.

figyelmén kívül hagyva az új faj leírását az eredeti formában, változatként tekintjük. Mi is ez utóbbi álláspontot követjük, nem zárva ki annak lehetőségét, hogy a későbbiek során behatóbb vizsgálatok után a változatot önálló fajnak tekintsük. Ökológiai tekintetben, előfordulási viszonyaiban nem különbözik a törzsalaktól.

Lelőhelyei (8. ábra) – Bakonybél: Gerence-völgy (1960. V. 20., Mihályi F., 1 ♀), Gézaháza: Kőárok (1957. V. 21., Bajári E., 1 ♂ 1 ♀, Solymosné 1 ♂), Gézaháza: Mogyoróskert (1957. V. 22., Bajári E., 1 ♀), Gézaháza: Ördög-árok (1974. V. 4., Tóth S., 1 ♂), Kardosrét: Cuha-völgy (1970. VI. 7., Tóth S., 2 ♂), Zirc: Bocskor-hegy (1960. V. 16., Zsirkó G., 1 ♀), Zirc, erdő (1960. V. 16., Zsirkó G., 1 ♀).

Beris clavipes (LINNÉ, 1767)

Európai faj, mely a Leningrád környékétől északra fekvő területek kivételével valószínűleg a kontinens nagy részén előfordul, elsősorban lombos erdőkben. Hazánkban nem ritka, ez a Bakony hegységre is vonatkozik. A hegység több pontján előkerült, de mindig csak egyesével fogható. Repülési idejét tekintve inkább stenochron, vernalis faj, melynek azonban rajzása átnyúlik június első felére is. Valószínűleg euryök faj, azonban túlnyomórészt nedves helyeken, vizek mellett gyűjtethető. Fénycsapdával is gyűjtötték (REZBÁNYAI = Bakonybél).

Lelőhelyei (8. ábra) – Bakonybél [1973. IV. 1., Rézbányai L., (fénycsapda) 1 ♀], 1979. V. 16., Rézbányai L., (fénycsapda) 1 ♀, Bakonybél: Gerence-völgy (1958. VI. 14., Papp J., 1 ♀, 1960. V. 19., Mihályi F., 1 ♂), Balatonfüred: Koloska-völgy (1972. V. 27., Tóth S., 4 ♀), Balatonkenese, partfő (1977. V. 12., Tóth S., 2 ♀), Cuha-völgy (1957. V. 23., Papp J., 1 ♂), Csesznek: Várhegy (1973. V. 11., Tóth S., 1 ♀), Gézaháza: Kőárok (1957. V. 27., Móczár L., 1 ♂), Lesenceistvánd, láprét, patakpart (1973. V. 4., Tóth S., 2 ♂), Olaszfalu, rét (1975. V. 16., Kasper Á., 1 ♂), Tapolcafő: Kalapácsér (1965. VI. 4., Papp J., 2 ♀, 1972. V. 23., Tóth S., 1 ♀), Ugod (1959. V. 19–20., Móczár L., 1 ♀).

Beris fuscipes (MEIGEN, 1820)

Eurosibíriai faj, mely Európában szélesben elterjedt, a Kaukázus vidékét és a Fekete-tenger mellékét is beleértve. Hazánkban nem gyakori, azonban ahol előfordul (pl. Bükk hegység, a Nagyvisnyó melletti Elza-lak környéke) olykor nagy számban található. A Bakony hegységben határozottan ritka, itteni előfordulási viszonyai arra engednek következtetni, hogy hygrophil.

Lelőhelyei (8. ábra) – Hajmápuszta, halastó mellett (1972. V. 19., Tóth S., 1 ♀).

Beris morrissi (DALE, 1842)

Európai faj, mely azonban Észak-Amerikában is él. MAJER (1977) szerint ritkább faj, e megállapítás a Bakonyra nem vonatkozatható, mert a hegységnek eddig több mint 10 pontjáról gyűjtöttük, aránylag magas példányszámban. A budapesti Természettudományi Múzeum Állattárának gyűjteményében is zömmel a Bakonyból származó példányok találhatóak. Az Alföldről csak régebbi irodalmi adatok alapján ismerjük (THALHAMMER, 1899). Elképzelhető, hogy ez utóbbi adatok nem megbízhatóak és a faj hazánkban csak hegy-, illetve dombvidéken fordul elő. Ezt igazolják a Bakony hegységből eddig megismert lelőhelyei is. Eddigi ismereteink szerint elég határozottan esztivális (nyári) rajzású faj, mely legfőképpen májusban jelenhet meg. Ökológiai igényeit tekintve hygrophil, bakonyi gyűjtési körülményei legalábbis ezt bizonyítják. Túlnyomórészt nedves helyeken, vízparti növényzetben, párás környezetben található meg.

Lelőhelyei (8. ábra) – Ajka: Kőleskepe (1966. VI. 29., Tóth S., 1 ♀), Akli: Gerence-völgy (1975. VI. 10., Kasper Á., 1 ♂, Tóth S., 1 ♂), Bakonybél: Fekete-séd (1972. VII. 27., Tóth S., 1 ♀), Bakonybél: Gerence-völgy, erdő (1960. V. 19., Mihályi F., 9 ♂), Bakonybél: Római-fürdő (1975. VII. 14., Balla K. 1 ♀), Bakonyzombathely: Feketevízpuszta (1974. VI. 5., Tóth S., 1 ♀), Cuha-völgy (1959. VII. 29., Zsirkó G., 2 ♂ 2 ♀), Gézaháza: Kőárok (1957. V. 21., Móczár L., 2 ♂,

Solymosné, 1 ♂), Hajmáspuszta (1973. VI. 5., Tóth S., 1 ♀), Kardosrét: Cuha-völgy (1971. VI. 29., Tóth S., 2 ♂, 1973. VIII. 7., Tóth S., 1 ♂), Királyszállás: Barok-völgy (1975. V. 27., Tóth S., 1 ♂, 1975. VII. 22., Tóth S., 1 ♀), Zirc, arborétum (1970. VII. 2., Tóth S., 2 ♂, 1974. VI. 4., Kasper Á. 1 ♀, Tóth S., 1 ♀, 1975. V. 20., Kasper Á., 2 ♂, 1975. V. 21., Kasper Á., 1 ♂, 1975. VII. 17., Balla K., 1 ♂), Zirc, erdőszélen hálózva (1970. VI. 7., Tóth S., 1 ♀), Zirc: Három-hegy (1978. VIII. 1., Kasper Á., 1 ♀), Zirc: Szarvaskút (1974. VI. 11., Kasper Á., 3 ♂, Tóth S., 1 ♂, 1974. VI. 6., Tóth S., 4 ♂, 1974. VII. 2., Balla K. – Huszár M., 1 ♂, 1974. VII. 28., Tóth S., 3 ♀).

Beris vallata (FORSTER, 1771)

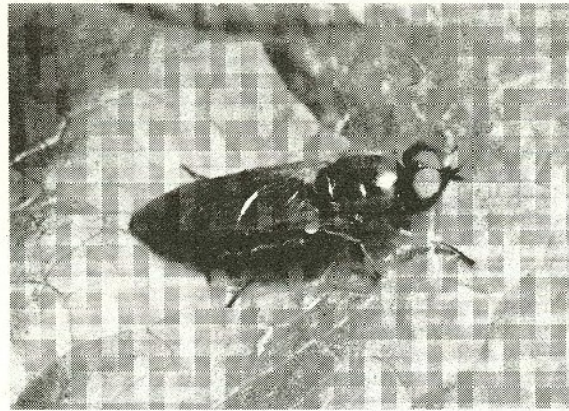
Európai faj, melyet hazánkban csak kevés helyen, elsősorban sík vidéken gyűjtöttek. A Bakony hegység területén is csak alacsonyabban fekvő helyeken került elő. Feltűnő, hogy 8 lelőhelye közül 7 a Balaton északi partvidékére esik. Ebből arra következtethetnénk, hogy mediterrán fajról van szó, ennek azonban ellentmond az, hogy NARCSUK (1969) Európa északi területeiről is említi. Az valószínű, hogy a hegység belsőjében nem él ez az ökológiai igényeit tekintve egyébként hygrophil, hazánkban határozottan termophil faj.

Lelőhelyei (8. ábra) – Balatonalmádi: Balaton-part (1973. VI. 6., Tóth S., 2 ♂), Balatonalmádi: Budatava (1973. VII. 10., Tóth S., 2 ♀), Balatonederics: Balaton-part (1976. VI. 15., Tóth S., 2 ♀), Balatonfüred: Balaton-part (1973. VI. 14., Tóth S., 10 ♀), Balatonfüred: camping sarka (1973. VII. 5., Malaise-csapda 1 ♀), Balatonfűzfő (1976. VI. 25., Tóth S., 1 ♀), Hajmáspuszta, halastó környéke (1972. VI. 12., Tóth S., 1 ♂), Szigliget (1976. VI. 15., Tóth S., 1 ♀).

Actina nitens (LATREILLE, 1809)

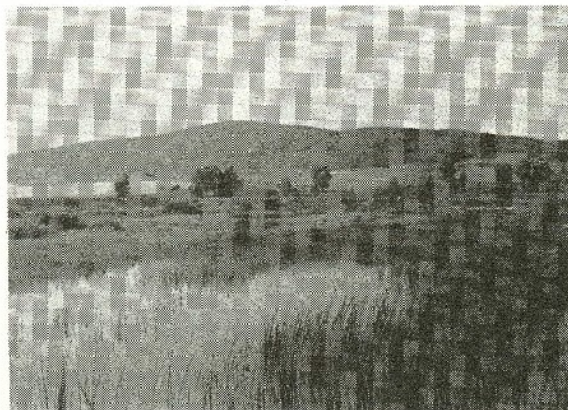
Közép- és Dél-Európában elterjedt gyakori faj, melyet a Tiszántúl kivételével hazánkban sokfelé gyűjtöttek. A Bakony hegység területén, elsősorban a magasabb részekben általánosan elterjedt, helyenként közönséges. Az eddigi gyűjtések a faj szubmontán jellegére utalnak. Nagyobb számban ugyanis a hegység hűvösebb völgyeiből került elő (Eplény: Malomréti-völgy, Királyszállás: Barok-völgy, Dudar: Ördög-árok stb.) illetőleg alacsonyabban fekvő területekről a rendszeres gyűjtések ellenére is csak alig van adatunk. Ökológiai igényeit tekintve valószínűleg legközelebb áll a *Beris chalybeata* FORSTER-hez, azzal általában együtt gyűjthető, határozottan hygrophil és valószínűleg psychrophil. Mennyiségi viszonyok szempontjából 11,88%-os részesedésével a második helyet foglalja el a *Chloromyia formosa* SCOPOLI után. MAJER (1977) szerint a faj V–IX. hónapokban repül. A Bakonyban április harmadik dekádjában gyűjtötték először, majd zömmel májusban és júniusban befejeződik a rajzása. Július–augusztus–szeptemberről eddig nincsen bakonyi adatunk.

Lelőhelyei (7. ábra) – Bakonybél (1972. VI. 4., Tóth S., 1 ♀), Bakonybél: Gerence-völgy (1960. V. 20., Zsirkó G., 2 ♂, 1970. V. 14., Tóth S., 12 ♂ 1 ♀, 1974. IV. 29., Tóth S., 1 ♂ 1 ♀, Zombori L., 1 ♂), Bakonyszentkirály (1973. V. 16., Bankovics A., 1 ♀), Bakonyszombathely: Feketevízpuszta (1974. VI. 5., Tóth S., 1 ♀), Balatonfüred: Koloska-völgy (1974. V. 29., Tóth S., 1 ♀), Cuha-völgy (1957. V. 23., Papp J., 3 ♂, Solymosné 1 ♀, 1958. V. 13., Papp J., 5 ♂, 1960. V. 17., Zsirkó G. 4 ♂ 2 ♀, Mihályi F., 2 ♀), Csesznek: Vár-hegy (1973. V. 11., Tóth S., 4 ♀), Dudar: Ördög-árok (1971. V. 9., Tóth S., 3 ♂, 1971. V. 12., Tóth S., 3 ♂ 4 ♀), Eplény: Ámos (1973. V. 16., Tóth S., 3 ♂ 6 ♀), Eplény: Malomréti-völgy (1971. V. 14., Tóth S., 3 ♂ 1 ♀, 1972. IV. 24., Tóth S., 2 ♂, 1972. V. 5., Tóth S., 4 ♀, 1973. V. 5., Tóth S., 7 ♂, 1974. V. 8., Kasper Á., 1 ♂, 1 ♀, Tóth S., 6 ♂ 3 ♀, 1978. V. 13., Tóth

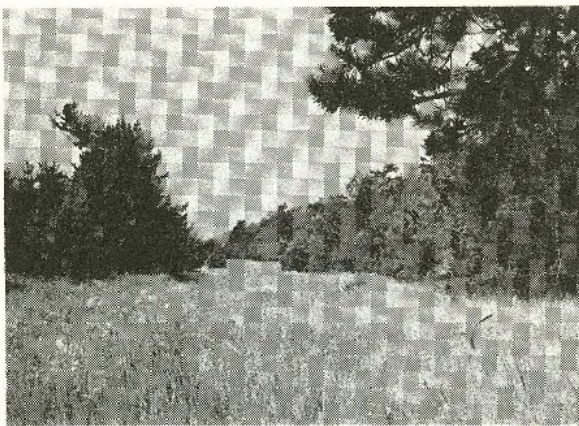

9. ábra – Abb. 9: *Chloromyia formosa* SCOP. ♂

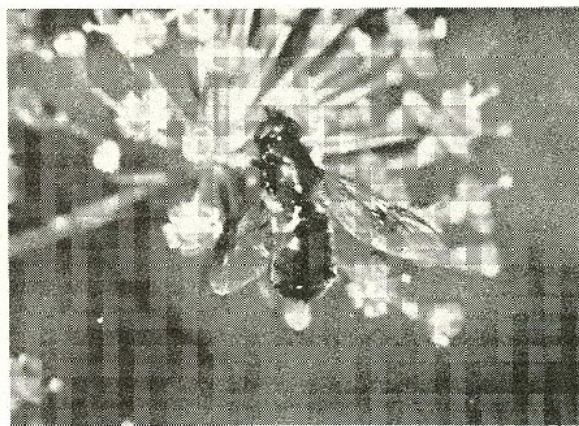
S., 1 ♀, 1978. V. 23., Kasper Á., 1 ♀, 1978. VI. 8., Kasper Á., 1 ♀), Fenyőfő (1974. V. 3., Zombori L., 2 ♀), Fenyőfő: Kisszépalm (1965. V. 25–31., Papp J. 1 ♀), Gerence-völgy: Odvaskői-csárda (1971. V. 6., Tóth S., 1 ♂, Gézaháza: (1957. V. 24., Papp J., 1 ♂), Gézaháza: Kőárok (1957. V. 21., Bajári 2 ♂, Móczár L., 1 ♂), Gézaháza: Mogyorós-kert (1957. V. 22., Bajári 1 ♂ 1 ♀, Móczár L., 2 ♀, Papp J., 2 ♂), Gézaháza: Ördög-árok (1973. V. 11., Tóth S., 2 ♂, 1974. V. 4., Tóth S., 3 ♂ 1 ♀), Hajmáspuszta, halastó (1972. V. 13., Tóth S., 3 ♂ 2 ♀, 1972. VI. 6., Tóth S., 1 ♀), Hárskút: Ráktanya (1979. V. 21., Rézbányai, (fénycsapda), 1 ♂, Hétházpuszta (1973. VI. 3., Tóth S., 2 ♀), Kardosrét: Cuha-völgy (1971. V. 13., Tóth S., 3 ♂ 1 ♀, 1972. IV. 28., Tóth S., 3 ♂), Keszthely (1955. V. 13., Jermy T. 1 ♂), Királyszállás: Barok-völgy (1958. V. 22., Papp J., 4 ♀, 1973. V. 28., Tóth S., 8 ♀, 1977. V. 17., Tóth S., 1 ♂, Lőkút (1975. V. 10., Tóth S., 11 ♂ 1 ♀), Márkó: Séd-patak völgye (1972. IV. 30., Tóth S., 1 ♂), Németbánya (1970. V. 21., Tóth S., 63 ♂), Pénzesgyőr: Gerence-völgy (1974. IV. 28., Tóth 1 ♂), Porva-Csesznek (1971. V. 12., Tóth S., 2 ♂, 1974. V. 27., Kasper Á., 2 ♀), Somló (1978. V. 25., Kasper Á., 1 ♀), Ugod (1959. V. 19–20., Topál Gy., 1 ♀), Uza (1963. VI. 4., Papp J., 1 ♀), Zirc, arborétum (1974. IV. 30., Zombori L., 4 ♂ 1 ♀, 1974. VI. 4., Tóth S., 1 ♀, 1975. V. 20., Kasper Á., 2 ♀), Zirc: Cigány-domb (1975. V. 9., Tóth S., 22 ♂ 5 ♀, 1971. V. 23., Tóth S., 3 ♂ 1 ♀), Zirc,

10. ábra: Részlet a gyulafiratóti halastóból, háttérben a Papod. Abb. 10: Teil des Fischteiches von Gyulafiratót, im Hintergrund der Papod.

11. ábra: Részlet a fenyőfői ősfenyvesből
Abb. 11: Teil des Urtannenwaldes von Fenyőfő

12. ábra – Abb. 12: *Chloromyia formosa* SCOP. ♀

erdő (1972. V. 9., Tóth S., 1 ♀, 1972. V. 18., Tóth S., 4 ♀), Zirc, ligeterdő (1970. V. 12., Tóth S., 1 ♂), Zirc: Pintér-hegy (1974. V. 30., Tóth S., 1 ♂, 1976. V. 16., Tóth S., 4 ♂), Zirc: Szarvaskút (1974. VI. 6., Tóth S., 1 ♀, 1974. VI. 11., Tóth S., 1 ♀).

Chorisops tibialis (MEIGEN, 1920)

Palearktikus elterjedésű, hazánkban ritkább faj. A Bakony hegységben is csak kevés helyről került elő, inkább a magasabb területeken. Ökológiai igényeiről és előfordulási körülményeiről nem sokat tudunk. Imágója rendszerint falevelek fonákján tartózkodik. Nyár végén és ősz elején repül.

Lelőhelyei (7. ábra) – Bakonybél: Gerence-völgy (1958. VIII. 1., Mihályi F., 1 ♀, 1959. VIII. 1., Mihályi F., 1 ♀, 1973. VIII. 5., Gyórfy Gy., 1 ♀), Cuha-völgy (1958. IX. 3., Mihályi F., 1 ♀), Cuha-völgy: Ördög-rét (1974. IX. 9., Nagy J., 1 ♀), Fenyőfő, ősfenyves (1973. VIII. 27., Tóth S., 1 ♀), Ügöd: Szárazhegy (1975. VIII. 14., Tóth S., 1 ♂).

SARGINAE

Chloromyia formosa (SCOPOLI, 1763)

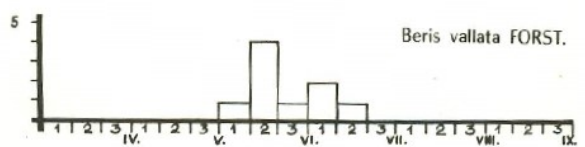
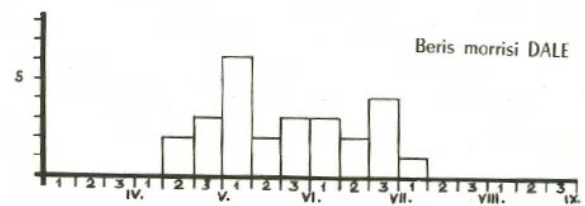
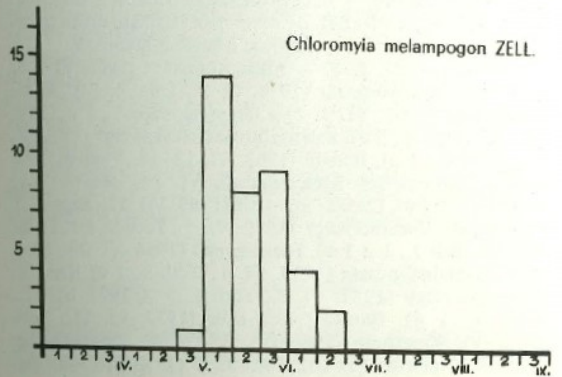
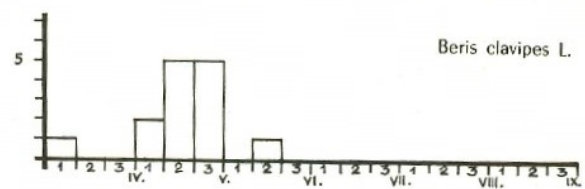
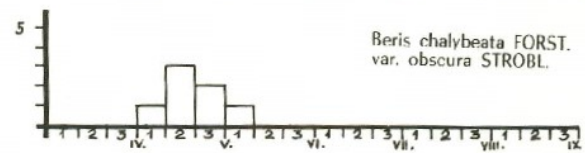
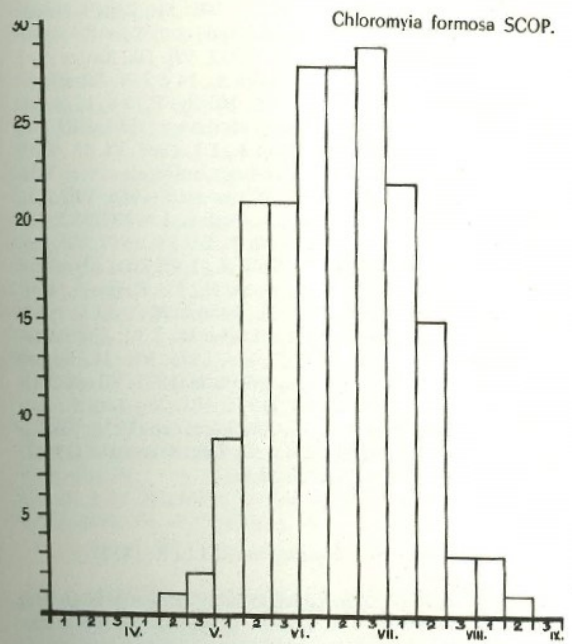
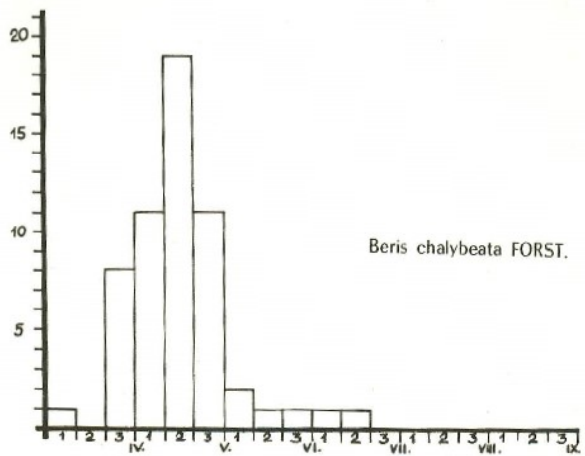
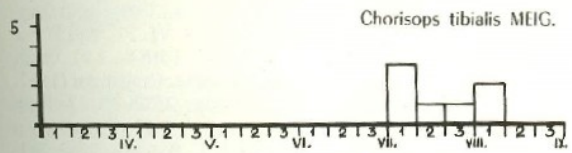
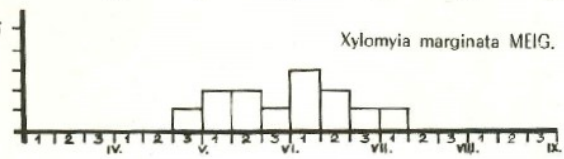
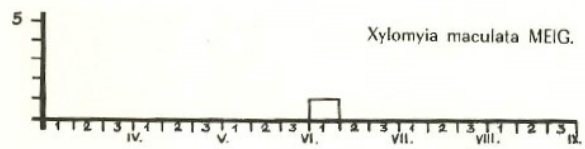
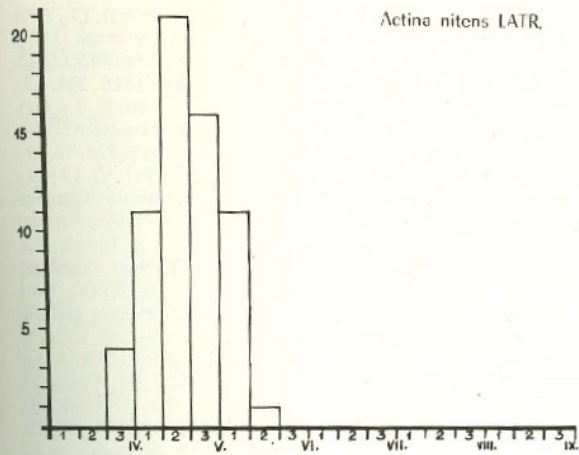
Palearktikus faj, Spanyolországtól Kelet-Ázsiáig előfordul. Hazánkban a sík és a hegyvidéken egyaránt gyűjthető, helyenként közönséges. A Bakony hegységben is mindenfelé megtalálható, a legközönségesebb *Stratiomyidae*-faj. A részesedési aránya 25,09%, ami magasan felette van a gyakorisági tekintetben második helyen álló *Actina nitens* LATREILLE-nek. Az eddig tárgyalt fajokkal ellentétben inkább virágokon gyűjthetjük. Főleg ernyős virágzatú növényeken tartózkodik előszeretettel.

A faj rajzási idejét tekintve esztiválisnak látszik, MAJER (1977) VI–VII. hónapot jelöl meg repülési idejéről. A Bakonyban május második dekádjában gyűjtöttük legkorábban, ugyanakkor augusztusban még rendszeresen fogtuk. Ökológiai igényeit tekintve valószínűleg euryök, a jelek szerint kevésbé hygrophil, mint pl. az *Actina nitens* LATR., vagy a *Beris chalybeata* FORST.

Lelőhelyei (32. ábra) – Adorjánháza: Kátyor (1974. VIII. 17., Kasper Á., 1 ♂ 4 ♀), Ajka: Jókai-bánya (1959. VII. 2., Tóth S., 1 ♂, 1959. VII. 28., Tóth S., 1 ♂, 1965. VII. 13., Tóth S., 2 ♂ 1 ♀), Ajka, ligeterdő (1964. VI. 23., Tóth S., 7 ♂ 11 ♀, 1964. VIII. 16., Tóth S., 1 ♀, 1965. VI. 26., Tóth S., 1 ♂, 1966. VIII. 1. Tóth S., 1 ♂), Ajka: Köleskepe (1966. VI.

29., Tóth S., 2 ♂ 3 ♀), Badaacsonyörs: Balaton-part (1976. VII. 29., Tóth S., 1 ♂), Badaacsonytördemic (1974. VI. 21., Tóth S., 1 ♀), Bakonybél (1972. VI. 4., Tóth S., 1 ♂ 3 ♀), Bakonybél: Fekete-séd (1972. VII. 27., Tóth S., 4 ♂), Bakonybél: Gerence-völgy (1959. VIII. 2., Mihályi F., 2 ♂, Zsirkó G., 3 ♂ 1 ♀, 1970. VII. 21., Tóth S., 4 ♀), Bakonybél: Szömörkés (1968. VII. 5., Papp J., 1 ♀), Bakonygyepes (1974. VIII. 13., Tóth S., 1 ♂ 2 ♀), Bakonycsérnye: Mecserpuszta (1962. VIII. 8., Papp J., 1 ♂ 2 ♀), Bakonyháza (1973. VIII. 4., Gyórfy Gy., 1 ♂), Bakonyháza: Gaja-völgy (1974. VIII. 29., Tóth S., 1 ♀), Bakonyháza: Római-fürdő (1975. VII. 14., Huszár M., 1 ♂ 1 ♀), Bakonyzentkirály: Újmajor (1974. VII. 11., Balla K.–Huszár M., 1 ♂, Kasper Á., 1 ♂), Bakonyzentlászló (1959. VIII. 28., Zsirkó G., 1 ♂ 1 ♀, 1959. VII. 30., Zsirkó G., 1 ♂ 3 ♀, Mihályi F., 1 ♂ 1 ♀), Balatonalmádi (1969. VI. 15., Papp J.–Papp Zs., 1 ♂) Balatonalmádi: Budatava (1973. VII. 2., Tóth S., 2 ♂, 1973. VIII. 10. Tóth S., 7 ♂ 2 ♀, 1974. VI. 25., Tóth S., 16 ♂ 2 ♀, 1974. VIII. 6., Tóth S., 2 ♂ 1 ♀, Kasper Á., 5 ♂ 1 ♀), Balatonalmádi, park (1973. VI. 28., Malaise-csapda 3 ♀), Balatoncsanak, erdőszél környéke (1969. VII. 9–10., Papp J., 6 ♂ 1 ♀), Balatonfüred (1973. VI. 14., Tóth S., 1 ♀), Balatonfüred: Balaton-part (1973. VI. 11., Tóth S., 3 ♂, 1973. VI. 14., Tóth S., 3 ♀), Balatonfüred: camping sarka (1973. VII. 5., Malaise-csapda 2 ♀, 1974. V. 28., Tóth S., 2 ♂ 1 ♀, 1974. VI. 16., Tóth S., 1 ♂), Balatonfüred, vasút mellett (1974. VII. 18., Tóth S., 2 ♂), Balinka: Úbald-puszta (1968. VIII. 6., Papp J., 1 ♂ 1 ♀), Borzavár (1973. VII. 19., Balla K.–Huszár M., 3 ♂ 3 ♀), Cuha-völgy (1959. VI. 27., Papp J., 1 ♂, 1959. VII. 23., Zsirkó G., 1 ♂, 1973. VIII. 16., Balla K.–Huszár M., 1 ♀), Cuha-völgy: Ördög-rét (1974. IX. 9., Nagy É., 1 ♀), Csehánya: tó környéke, legelő (1970. VII. 14., Tóth S., 12 ♂ 6 ♀), Csesznek (1973. VII. 17., Balla K.–Huszár M., 1 ♀, Kasper 4 ♂ 2 ♀, Malaise-csapda 43 ♀), Csesznek: váralja, rét (1973. VII. 8., Rácz I., 1 ♂), Csopak: Nosztori-völgy (1972. VI. 5., Tóth S., 5 ♀), Eplény: Malomréti-völgy (1972. VII. 2., Tóth S., 2 ♂, 1972. VII. 17., Tóth S., 4 ♂), Farkasgyepű (1978. VII. 1., Kasper Á., 1 ♂, 1978. VIII. 10., Havasiné 1 ♂, Kasper Á., 1 ♀), Farkasgyepű: Csurgó-kút (1970. VII. 14., Tóth L., 1 ♀), Farkasgyepű, erdőszél (1974. VII. 17., Tóth S., 1 ♀), Fenyőfő (1973. VIII. 22., Gyórfy Gy., 1 ♀), Fenyőfő: Pisztrángostó környéke (1971. VI. 8., Tóth S., 5 ♂, 1 ♀, 1972. VII. 16., Tóth S., 1 ♂ 2 ♀), Fenyőfő, ősfenyves (1972. VII. 16., Tóth

13. ábra: Bakonyi Stratiomyidae fajok repülési idő diagramjai
Abb. 13: Die Flugzeit-Diagramme der Bakonyer Stratiomyidae-Arten.

14. ábra: Részlet a tihanyi Külső-tóból, háttérben a Kiserdő-tető
Abb. 14: Teil des Tihanyer Külső-Sees (Aussen-See), im Hintergrund
der Gipfel vom Kiserdő.

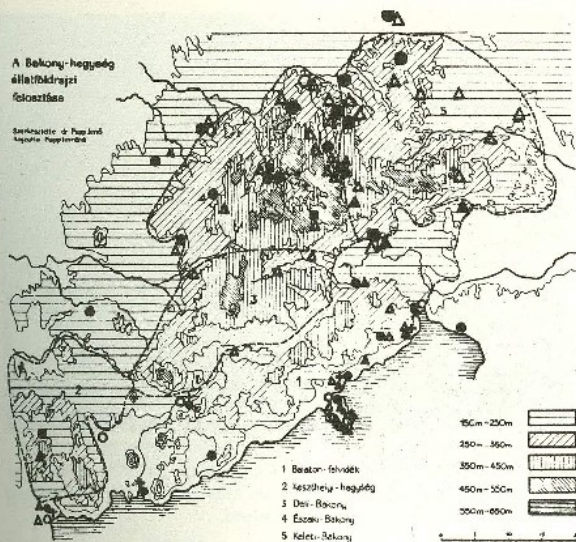
S., 1 ♀, 1975. VII. 9., Balla K., 1 ♀ Huszár M., 1 ♀), Gézaháza (1972. VII. 4., Tóth S., 1 ♂), Gyulafirátót, halastó környéke (1974. VI. 18., Kasper Á., 1 ♂, Tóth S., 4 ♂ 1 ♀), Hajmápuszta (1974. VIII. 4., Tóth S., 1 ♂, 1974. VIII. 8., Kasper Á., 1 ♂), Hajmápuszta, halastavak (1972. VI. 12., Tóth S., 1 ♂, 1972. VII. 7., Tóth S., 5 ♂ 1 ♀), Hárskút: Esztergáli völgy (1977. VI. 6., Tóth S., 1 ♂, 1977. VI. 11., Tóth S., 1 ♂ 3 ♀), Hárskút: Ráktanya (1974. IX. 5., Kasper Á.), Hétházpuszta (1973. VII. 27., Malaise-csapda 1 ♂ 1975. VII. 22., Lendvai M., 1 ♂ 1 ♀, Kasper Á., 4 ♂, Tóth S., 5 ♂, Tóth S., 6 ♂), Hévíz (1957. VII. 18., Topál Gy., 1 ♂ 1 ♀, 1957. VII. 19., Topál Gy., 2 ♂ 1 ♀, 1976. VI. 15., Tóth S., 1 ♀), Kardosrét (1972. V. 25., Tóth S., 1 ♀, 1973. VII. 19., Balla K.–Huszár M., 1 ♀, 1973. VII. 30., Tóth P.–Sinkovics I., 1 ♂, 1973. VII. 7., Tóth S., 2 ♀, Kardosrét: Cuha-völgy (1971. VI. 29., Tóth S., 1 ♂, 1974. VII. 8., Balla K.–Huszár M., 2 ♂), Keszthely (1954. VI. Jermy T., 1 ♂, 1954. VIII. 18., Jermy T. 1 ♂, 1956. VII. 5., Jermy T. 3, 1956. VII. 12., Jermy T. 1 ♂, 1956. VIII. 1., Jermy T. 1 ♂, 1957. VIII. 3., Jermy T. 1 ♂), Keszthely: Fenékpuszta (1964. VII. 8., Soós Á., 1 ♀, 1976. VII. 22., Tóth S., 2 ♂, 1976. VIII. 8., Tóth S., 1 ♂, 1976. IX. 8., Tóth S., 1 ♂, 1 ♀), Keszthely: Várköly, rét (1956. VIII. 14., Jermy T., 1 ♂ 2 ♀, 1972. VII. 21., Tóth S., 2 ♂ 7 ♀), Királyszállás: Barok-völgy (1973. VII. 26., Balla K.–Huszár M., 2 ♂, Kasper Á., 1 ♂ 1 ♀, 1975. VII. 22., Kasper Á., 1 ♀, Tóth S., 2 ♀), Kővágóórs: Kornyi-tó (1974. VII. 18., Kasper Á., 4 ♂ 3 ♀, Tóth S., 4 ♂, 1977. VII. 4., Tóth S., 8 ♂ 7 ♀, 1977. VII. 25. Kasper Á., 3 ♂ 4 ♀, Nyári J., 3 ♂ 8 ♀, Tóth S., 6 ♂ 2 ♀, 1977. IX. 15., Tóth S., 1 ♂, 1978. VI. 22., Tóth S., 1 ♂, 1978. VII. 12., Csiby M., 3 ♂ 1 ♀), Monostorapáti, halastó környéke (1974. VII. 4., Balla K.–Huszár M., 1 ♀ Tóth S., 3 ♀), Monoszló: Taróra-hegy (1969. VII. 9., Papp J., 1 ♂ 1 ♀), Nagyesztergár: Veim-puszta 1975. VII. 12., Balla K., 8 ♂, Huszár M., 6 ♂ 1 ♀), Nagyvázsony: Kinizsi-forrás (1975. VI. 16., Tóth S., 2 ♂), Németbánya: Laposok (1972. VI. 21., Tóth S., 1 ♂), Olaszfalu: Alsópere környéke (1966. VII. 11–14., Papp J., 3 ♂ 1 ♀), Olaszfalu: Felsőpere (1972. VII. 23., Tóth S., 3 ♂ 1 ♀), Őcs: Nagytó (1975. VI. 16., Tóth S., 1 ♂, 1974. VII. 4., Balla K.–Huszár M., 1 ♂ Tóth S., 1 ♂ 4 ♀), Pálhálas (1972. VIII. 6., Tóth S., 2 ♂ 1 ♀), Pálhálas, erdei út (1972. VII. 15., Tóth S., 3 ♂), Pénzesgyőr: Gerence-patak (1970. VI. 17., Tóth S., 1 ♂), Pénzesgyőr: Kerteskö (1974. VII. 2., Tóth S., 1 ♂ 1 ♀), Porva (1975. VIII. 1., Kasper Á., 2 ♂ 4 ♀), Porva-Csesznek (1972. VI. 15., Tóth S., 1 ♀ 1972. VII. 18., Tóth S., 1 ♂, 1975. VII. 21., Kasper Á., 2 ♂, Lendvai M., 3 ♂ 1 ♀), Porva: Ménesjárás (1972. VII. 30., Tóth S., 1 ♂ 4 ♀), Porva: Szépalma (1972. VIII. 31., Tóth S., 1 ♀), Somló (1978. VII.

7., Wolf E. 1 ♀), Somló, kilátó környéke (1978. VII. 17., Tóth S., 1 ♂, Szápár (1969. VII. 17., Papp J., 1 ♀), Szentgál (1962. VII. 31., Dietzel Gy. 2 ♀), Szentjakabfa: Füzed-tó (1973. VIII. 3., Tóth S., 1 ♀), Szentkirályszabadja (1969. VII. 29., Tóth S., 1 ♂ 1 ♀), Szigliget (1976. VI. 15., Tóth S., 1 ♂ 1 ♀), 1976. VII. 22., Tóth S., 4 ♂ 1 ♀), Szigliget, arborétum (1970. VIII. 14., Tóth S., 1 ♀), Szigliget: Balaton-part (1976. VI. 29., Tóth S., 2 ♂), Tapolca: Szent György-hegy (1967. VI. 19–21., Papp J., 1 ♀, 1974. VI. 21., Tóth S., 1 ♀), Tapolcafő: Kalapács-ér, égerliget (1972. VIII. 10., Tóth S., 1 ♀), Tihanyi-félsziget (1975. VII. 30., Kasper Á., 1 ♂, Lendvai M., 1 ♂, Tóth S., 3 ♂, 1976. VI. 25., Tóth S., 1 ♂ 3 ♀), Tihanyi-félsziget: Csúcshegy (1958. VI. 5., Zsirkó G., 2 ♀, 1958. VI. 6., Mihályi F., 1 ♂ 1 ♀, 1958. VI. 7., Zsirkó G., 1 ♂), Tihanyi-félsziget: Kiserdő-tető (1971. VI. 26., Tóth S., 3 ♂), Tihanyi-félsziget: Külső-tó (1958. VI. 4., Mihályi F., 1 ♂ 3 ♀, 1972. VII. 5., Tóth S. 8 ♂ 4 ♀, 1974. VIII. 4., Tóth S., 3 ♂ 2 ♀, 1977. V. 17., Tóth S., 1 ♀, 1977. VII. 25., Nyári J., 1 ♂, Tóth S., 2 ♂, 1978. VI. 18., Tóth S., 1 ♂), Ugod (1973. VIII. 1. Bali J., 2 ♂, 1973. VIII. 10., Bali J., 1 ♀), Ugod, erdő széle (1977. VIII. 3., Tóth S., 5 ♂ 1 ♀), Ugod, kaszáló (1977. VIII. 3., Tóth S., 1 ♀), Ugod: Öreg-séd (1973. VII. 6., Tóth S., 1 ♂ 1 ♀, 1978. VI. 27., Bali J., 8 ♂ 4 ♀), Ugod: Szár-hegy (1975. VIII. 14., Tóth S., 3 ♀), Úrkút (1967. VIII. 10–11., Papp J. 1 ♀), Városlőd: Csojányos (1962. VI. 10., Papp J. 1 ♀), Várpalota: Várköly (1968. VI. 27., Papp J., 1 ♀), Várpalota: Tábormező (1969. VI. 27., Papp J., 3 ♂ 1 ♀), Veszprém (1957. VI. 19., Papp J., 3 ♂ 1 ♀, 1962. VII. 20., Neruzsil J., 1 ♂), Vinye (1973. VII. 21., Balla K.–Huszár M., 3 ♂, Kasper Á., 1 ♂, Malaise-csapda 2 ♀, Tóth P.–Sinkovics 1 ♀), Vinye: Kőpince-forrás (1972. VII. 10., Kasper Á., 1 ♂ 1 ♀, Malaise-csapda, 3 ♂ 2 ♀, Tóth S., 14 ♂ 2 ♀), Zalaszántó: Hidegkúti-rét (1957. VII. 15–18., Mihályi F., 1 ♀, 1974. VI. 19., Tóth S., 3 ♂), Zalaszántó: Kovácsi-hegy (1966. VIII. 14., Tóth S., 2 ♀, 1974. VI. 13., Tóth S., 1 ♀, 1965. VI. 28., Tóth S., 3 ♂ 1 ♀), Zalaszántó: Kovácsi-hegy, erdőszéle (1966. VIII. 14., Tóth S., 2 ♀), Zalaszántó: Tátika-erdő (1966. VIII. 13., Tóth S., 1 ♀), Zirc (1971. VI. 13., Tóth S., 1 ♀, 1972. VI. 22., Tóth S., 1 ♀, 1972. VI. 28., Tóth S., 2 ♂ 1 ♀, 1972. VII. 28., Tóth S., 1 ♀, 1975. VIII. 8., Tóth S., 1 ♀), Zirc, arborétum (1975. VII. 17., Balla K., 1 ♀, Huszár M., 1 ♂, Kasper Á., 1 ♂), Zirc: Cigánydomb (1975. VII. 26., Lendvai M., 1 ♂ 1 ♀, 1975. VII. 29., Kasper Á., 6 ♂ 1 ♀, Lendvai M., 1 ♀), Zirc: Cuha-völgy (1965. VIII. 14., Tóth S., 1 ♂, 1975. VII. 24., Kasper Á., 2 ♀, Lendvai M., 1 ♀), Zirc, erdő széle (1971. VII. 6., Tóth S. 3 ♂ 3 ♀), Zirc: Háromhegy (1975. VII. 26., Tóth S., 3 ♀, 1978. VIII. 1., Tóth S., 1 ♂), Zirc környéke (1975. VII. 7., Balla K., 2 ♀, Huszár M., 2 ♂ 6 ♀), Zirc: Szarvaskút (1974. VII. 2., 1974. VII. 28., Tóth S., 1 ♀).

Chloromyia melampogon (ZELLER, 1832)

Eurosibíriai faj, Európában az északi területek kivételével előfordul, beleértve a Kaukázust is. Hazánkban általánosan elterjedt gyakori faj. A Bakony hegység területén is valószínűleg mindenfelé előfordul, de sehol nem található olyan tömegesen, mint az előző faj, ökológiai igényei is hasonlóak.

Leleghelyei (32. ábra) – Ajka: Köleskepe (1966. VI. 29., Tóth S., 3 ♀), Ácsteszer (1974. VI. 5., Tóth S., 1 ♂), Badacsony-hegy (1961. VI. 9., éjjel lámpával, Papp J., 1 ♀, 1974. VI. 26., Tóth S., 2 ♀), Balatonfüred: Koloska-völgy (1972. V. 27., Tóth S., 1 ♂), Bodajk (1963. VI. 13–14., Papp J., 1 ♂), Bodajk: Zseriszállás, Szélesárok (?), VI. 14., Magyar 2 ♀, Papp J., 1 ♂ 2 ♀), Csatka: Szentkút (1969. VII. 11., Papp J., 1 ♀), Csepak: Nosztori-völgy (1972. VI. 5., Tóth S., 1 ♀, 1976. VI. 10., Bali J., 1 ♂ 1 ♀), Farkasgyepű (1966. VI. 29., Papp J., 1 ♀), Hajmápuszta (1973. VI. 5., Tóth S., 1 ♀), Hárskút: Esztergáli-völgy (1977. VI. 2., Tóth S., 1 ♂, 1977. VI. 11., Tóth S., 1 ♂), Hárskút, erdő széle (1972. VI. 21., Tóth S., 1 ♀), Keszthely (1963. VI. ?, ?, 1 ♀), Keszthelyi-hg: Bűdös-kút (1976. VI. 10., Tóth S., 1 ♂), Királyszállás: Ba-

15. ábra: Stratiomyidae fajok lelőhelyei a Bakonyban
Abb. 15: Stratiomyidae Sammelorten im Bakony-Gebirge

- *Microchrysa flavicornis* MEIG. X *Nemotelus uliginosus* L.
- + *Microchrysa polita* L. ▲ *Lasiopa calva* MEIG.
- *Nemotelus nigricornis* FALL. △ *Lasiopa villosa* FABR.
- *Nemotelus pantherinus* L.

rok-völgy (1976. VII. 8., Nagy É., 1 ♂), Nagyvázsöny: Kinizsi-forrás (1974. VI. 27., Tóth S., 2 ♀), Ócs: Nagy-tó (1975. VI. 16., Tóth S., 1 ♀), Palóznak (1962. VI. 21., Novák F., 1 ♀), Pénzesgyőr: Kerteskö (1974. VII. 2., Tóth S., 2 ♀), Somlóvásárhely: Somló (1978. VII. 8., Balogh A., 1 ♀), Tapolca: Szent György-hegy (1974. VI. 21., Tóth S., 1 ♀), Tihany: Akasztódomb (1958. VI. 4., Szócs J., 1 ♀, 1958. VI. 5., Mihályi F., 1 ♀, Szócs J., 4 ♀, Zsirkó G., 2 ♂ 5 ♀, 1958. VI. 7., Mihályi F., 2 ♂ 3 ♀, Szócs J., 3 ♂ 6 ♀, Zsirkó G., 1 ♂ 1 ♀), Tihany: Csúcs-hegy (1958. VI. 7., Zsirkó G., 1 ♀, 1957. VI. 10., Kaszab Z., 1 ♂ 2 ♀), Tihany, délipart (1967. VII. 19., Móczár L., 1 ♀), Tihany, erdő (1970. VI. 30., Mihályi F., 1 ♀), Tihany: Óvár, erdő (1958. VI. 3., Mihályi F., 3 ♂, 5 ♀, Zsirkó G., 1 ♂ 2 ♀, 1958. VI. 6., Szócs J., 2 ♂ 6 ♀), Ugod: Királykapu (1973. VI. 19., Tóth S., 2 ♀), Veszprém (1957. VI. 19., Papp J., 2 ♀), Vinye: Kőpince-forrás (1972. VII. 10., Malaise-csapda 1 ♀), Zalaszántó: Hidegkút (1974. VI. 19., Tóth S., 1 ♂), Zalaszántó: Tátika, erdő (1965. VI. 27., Tóth S., 1 ♂, 1974. VI. 19., Tóth S., 1 ♂).

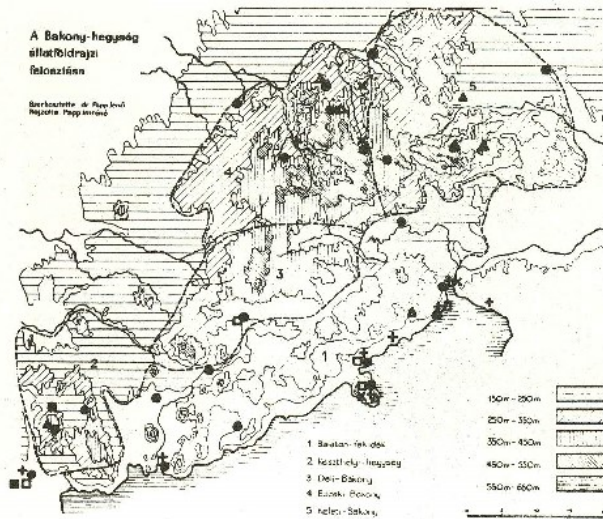
Microchrysa flavicornis (MEIGEN, 1922)

Valószínűleg euraszibériai faj, mely azonban Észak-Amerikában is előfordul. MAJER (1977) szerint melegkedvelő, a Bakony hegységből azonban a magasabb részekre került elő. A Bakonyban való megtalálása jelentős eredmény, mert eddig hazánkban csak Aranyosgádyból és Tanakajdáról volt ismert. Érdekes, hogy a Bakonyban mindkét lelőhelyén fénycsapdába került, de ugyancsak fénycsapdával gyűjtötték Tanakajdon is.

Leelőhelyei (15. ábra) – Bakonybél (1973. VI. 16., Rézbányai L., 1 ♂ fénycsapdába került), Hárskút: Ráktanya (1969. V. 21., Rézbányai L., 1 ♂, fénycsapdába került).

Microchrysa polita (LINNÉ, 1761)

Valószínűleg holarctikus elterjedésű faj (ROZKOŠNÝ – DUŠEK, 1972). Hazánkban szórványosan sokfelé előfordul.

16. ábra: Stratiomyidae fajok lelőhelyei a Bakonyban
Abb. 16: Stratiomyidae Sammelorten im Bakony-Gebirge

- + *Odontomyia angulata* PANZ. △ *Odontomyia ornata* MEIG.
- *Odontomyia argentata* FABR. □ *Odontomyia tigrina* FABR.
- ▲ *Odontomyia flavissima* ROSSI ● *Odontomyia viridula* FABR.
- X *Odontomyia hydroleon* L.

A Bakony hegységben az alacsonyabb és magasabb részekre egyaránt fogható, de nem gyakori. Ökológiai igényeit alig ismerjük, fényre repül, továbbá Malaise-csapdával is többször gyűjtöttük. Az imágója V–VIII. hónapokban rajzik (MAJER, 1977), a Bakonyban azonban áprilisban is fogtuk.

Leelőhelyei (15. ábra) – Balatonalmádi: Budatava (1973. VII. 10., Tóth S., 2 ♀), Balatonfüred (1973. V. 30. Tóth S., 2 ♂ 2 ♀, Malaise-csapda 3 ♂ 1 ♀), Gyulafirátót: Miklód (1967. VIII. 16., Papp J., 1 ♀), Hétházpuszta (1973. VI. 3., Tóth S., 1 ♂), Keszthely (1959. VIII. 24–25., fénycsapda 1 ♀), Monostorapáti, halastó környéke (1974. VII. 4., Tóth S., 1 ♀), Pénzesgyőr: Kerteskö (1974. VII. 2., Tóth S., 1 ♂), Szigliget: Balaton-part (1976. VI. 29., Tóth S., 5 ♀), Tihany: Külső-tó (1972. VII. 5., Tóth S., 1 ♀), Tihany: Sajkod (1974. IV. 22., Tóth S., 1 ♂), Zirc, arborétum (1974. VI. 4., Tóth S., 1 ♀), Zirc, lakás (1974. V. 6., Tóth S., 1 ♀).

STRATIOMYINAE

Stratiomys cenisia (MEIGEN, 1822)

Euraszibériai (?) faj, Közép- és Dél-Európában, Kis-Ázsiában, Iránban és Turkesztánban, Szibériai déli részén (Altáj) fordul elő. Hazánkban nem ritka, elsősorban hegy- és dombszéli területekről ismerjük. A Bakony hegységben elég sok helyen gyűjtöttük, többnyire csak egyesével. Rendszerint különféle növények virágán találhatjuk, mivel főleg azokon táplálkozik. Mesochron-faj, V–VII. hónapokban repül (MAJER, 1977) a Bakonyban azonban augusztusban is gyűjtöttük, legkésőbb augusztus 29-én. Ökológiai igényeit tekintve európai, valószínűleg inkább xerophil, nem ragaszkodik a vízpartokhoz.

Leelőhelyei (31. ábra) – Adorjánháza: Kátyor (1974. VIII. 17., Kasper Á., 1 ♂), Bakonyháza: Gaja-völgy (1974. VIII. 29., Tóth S., 1 ♂), Balatonalmádi: Budatava (1974. VIII. 6., Tóth S., 1 ♂), Balinka (1962. VIII. 7., Papp J., 1 ♂), Bodajk (1963. VI. 13., Magyar 1 ♀), Keszthelyi-hg.: Pörkölt-h. (1978. VII. 23., Podlussány L., 1 ♂), Lovas (1963. VII. 9., Papp J., 1 ♂), Nyírad: Felsőnyírad-erdő (1965. VI. 23–25., Papp J., 2 ♀), Porva 1975. VIII. 1., Tóth S., 1 ♂), Porva-Csesznek (1972. VI. 15.,

17. ábra – Abb. 17: *Stratiomys longicornis* SCOP. ♂

Tóth S., 15 ♂, Szentgál (1962. VII. 31., Dietzel Gy., 1 ♂), Tihanyi-fsz.: Külső-tó (1972. VII. 5., Tóth S., 1 ♀), Zirc: Cigánydomb (1975. VII. 29., Lendvai M., 2 ♂, Kasper Á., 3 ♂, 1977. V. 27., Tóth S., 1 ♂), Zirc, erdőszélen hálózza (1971. VI. 3., Tóth S., 1 ♂), Zirc, legelő, forrás környéke (1971. VI. 3., Tóth S., 1 ♂).

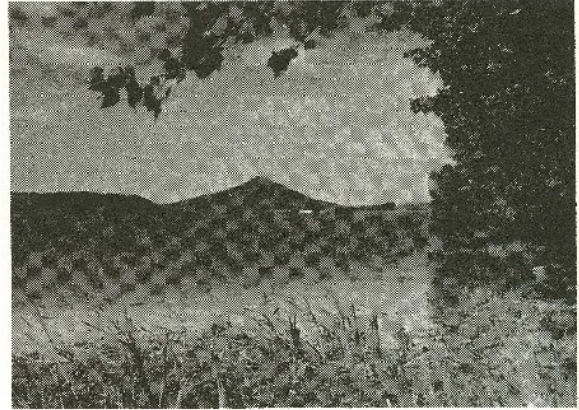
Stratiomys chamaeleon (LINNÉ, 1758)

Palearktikus faj, hazánkban viszonylag gyakori. A Bakony hegységben, elsősorban a magasabb részeken általánosan elterjedt, rendszerint ernyős és fészkes virágzatú növényeken gyűjthetjük. Ökológiai igényeit tekintve az előző fajhoz hasonlít. Érdekesen alakult a Bakony hegységben gyűjtött anyag nemek szerinti aránya, ugyanis a 41 példányból 40 a nőstény.

Lelőhelyei (31. ábra) – Adorjánháza: Kátyor (1974. VIII. 17., Kasper Á., 1 ♀), Bodajk (1963. VI. 13–14., Papp J., 1 ♀), Farkasgyepű (1978. VIII. 10., Kasper Á., 1 ♀), Cuha-völgy (1972. VIII. 9., Tóth S., 1 ♀), Fenyőfő: Pisztrángos-tó (1972. VII. 16., Tóth S., 1 ♀), Gyulafirátót, halastó (1971. VI. 28., Tóth S., 1 ♀, 1972. VIII. 18., Tóth S., 1 ♀), Hárskút: Esztergáli-völgy (1977. VII. 11., Tóth S., 1 ♀), Kardosrét (1973. VII. 19., Balla K.–Huszár M., 1 ♀, 1973. VIII. 7. Tóth S., 1 ♀), Keszthelyi-hg.: Vár-völgy (1972. VII. 21., Tóth S., 1 ♀, 1977., VIII. 25., Tóth S., 1 ♀), Monostorapáti (1955. V. 27., Jermy T., 1 ♂), Pálhálás: Generál-erdő (1972. VIII. 6., Tóth S., 2 ♀), Porva (1975. VIII. 1., Lendvai M., 1 ♀), Porva-Csesznek (1972. VI. 15., Tóth S., 4 ♀), Somberek (1958. VI. 17., Papp J., 1 ♀), Somberek-séd (1958. VI. 17., Papp J., 1 ♀), Somlósárhely: Somló (1962. VII. 27., Papp J., 1 ♀), Tapolca: Szent György-hegy (1967., VI. 19–21., Papp J., 1 ♀), Ugod (1973. VII. 11., Bali J., 1 ♀), Ugod: Előerdő (1973. VIII. 13., Bali J., 1 ♀), Várpalota: Tábormező (1969. VI. 27., Papp J., 1 ♀), Veszprém: Tekeres-völgy (1965. VIII. 10., Bezsilva L., 1 ♀, 1965. VIII. 19., Bezsilva L., 2 ♀), Zirc: Bocskor-hegy (1971. VI. 5., Tóth S., 1 ♀), Zirc: Cigánydomb (1975. VII. 26., Lendvai M., 1 ♀, 1975. VII. 29., Kasper Á., 7 ♀, Lendvai M., 1 ♀), Zirc, erdőszéle (1971. VII. 6., Tóth S., 1 ♀).

Stratiomys furcata (FABRICIUS, 1794)

Eurosibíriai faj, mely Európa nagy részében előfordul. MAJER (1977) ritkább fajként említi és csak néhány hazai

18. ábra: Részlet a monostorapáti halastóból, háttérben a Hegyesd
Abb. 18: Ein Teil des Fischteiches von Monostorapáti, im Hintergrund der Hegyesd.

lelőhelyét sorolja fel. A Bakony hegységben nem gyakori, de ritkának nem mondható, mert a hegységnek már 7 pontjáról előkerült. A Tihanyi-félszigeten a Külső-tónál több éven keresztül aránylag nagy számban gyűjtöttük. A hegység magasabb részeiről eddig nem sikerült kimutatni. Elsősorban ernyősök virágzatán gyűjthető, valószínűleg termophil és inkább xerophil faj.

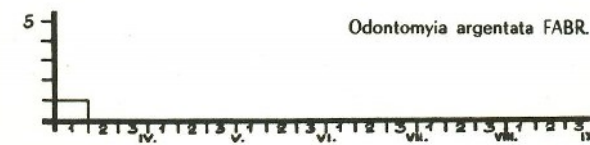
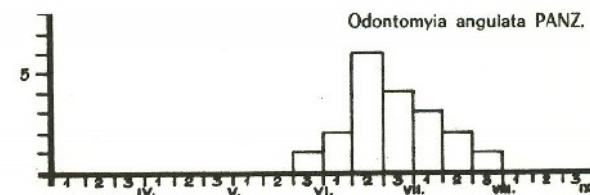
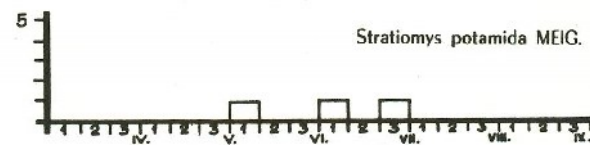
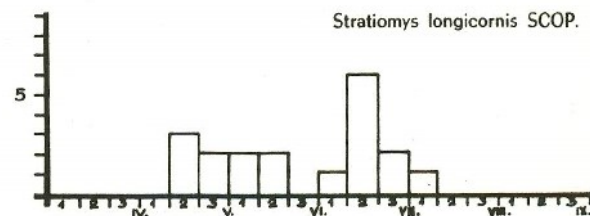
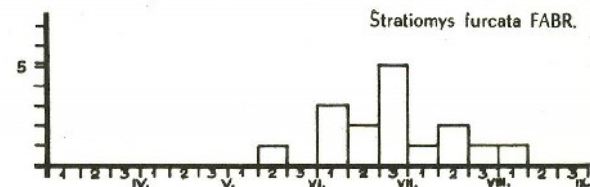
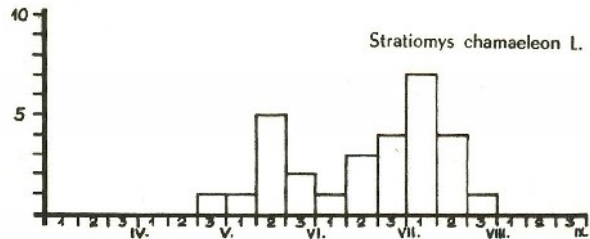
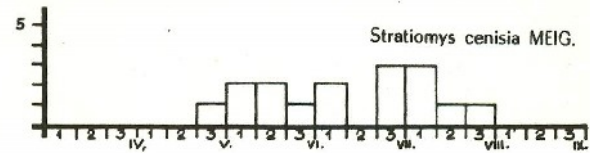
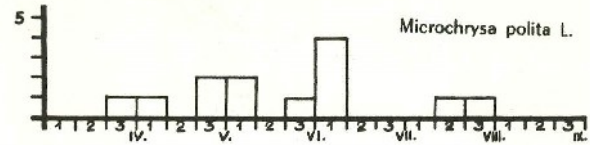
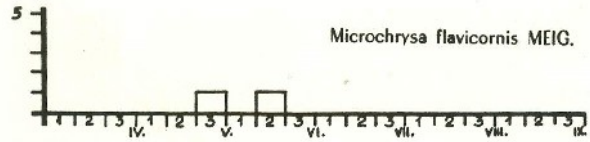
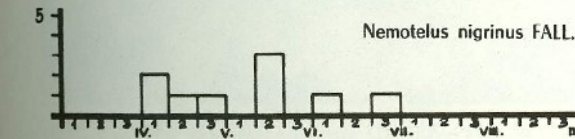
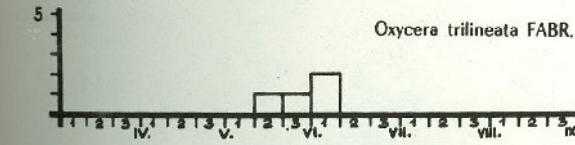
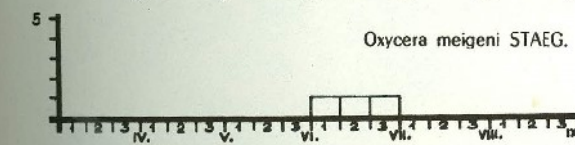
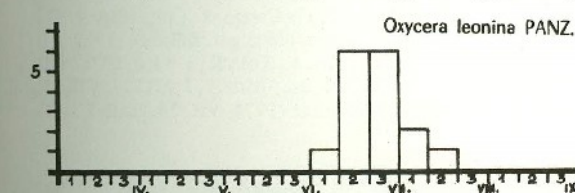
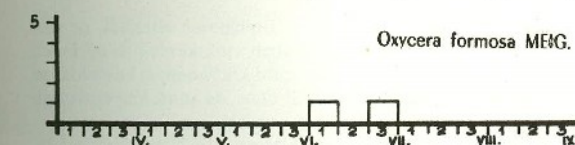
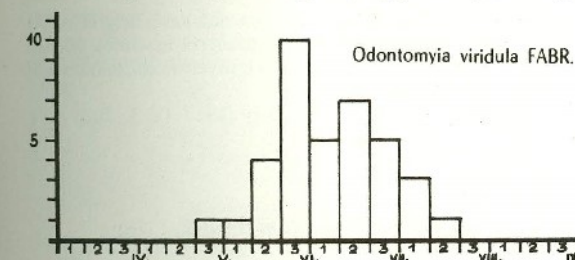
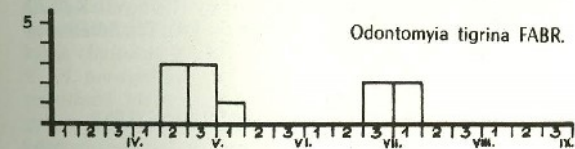
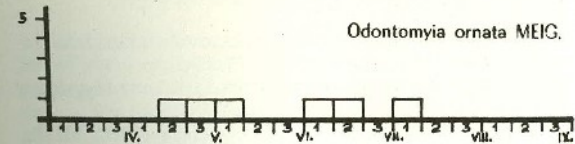
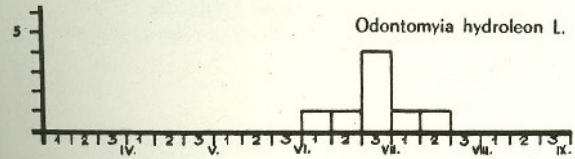
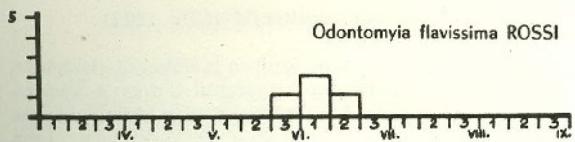
Lelőhelyei (31. ábra) – Adorjánháza: Kátyor (1974. VIII. 17., Kasper Á., 1 ♀), Hajmápuszta, halastó környéke (1972. VII. 12., Tóth S., 1 ♂), Keszthely (1956. VII. 18., Jermy T., 2 ♂), Monostorapáti, halastó környéke (1974. VII. 4., Balla K.–Huszár M., 1 ♀), Szigliget (1976. VII. 22., Tóth S., 1 ♂), Tihanyi-félsziget: Külső-tó (1972. VII. 5., Tóth S., 23 ♂ 8 ♀, 1972. VI. 19., Tóth S., 10 ♂ 2 ♀, 1974. VII. 4., Tóth S., 1 ♂, 1974. VIII. 4., Tóth S., 11 ♂ 7 ♀, 1975. VII. 25., Kasper Á., 5 ♂ 3 ♀, Tóth S., 7 ♂ 2 ♀, 1975. VII. 30., Lendvai M., 1 ♂, 1976. VII. 26., Tóth S., 2 ♂, 1976. VIII. 25., Tóth S., 2 ♀), Vörösbény (1958. IX. 1., Mihályi F., 2 ♀).

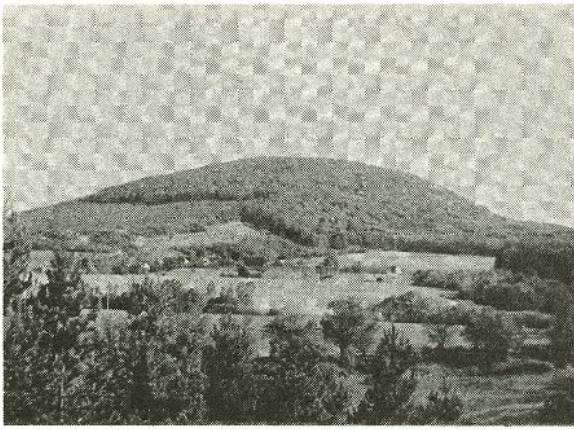
Stratiomys longicornis (SCOPOLI, 1763)

Palearktikus elterjedésű faj, Európa nagy részében előfordul. Hazánkban a sík vidéken gyakori. A Bakony hegységben is sokféle előkerült, de mindig csak egyesével. Leggyakrabban különféle ernyősök virágzatán gyűjthetjük, legjobban kedveli tapasztalatunk szerint a virágkákát (*Butomus umbellatus*), de gyűjtöttük a farkas kutyatejen (*Euphorbia cyparissias*) is. Valószínűleg euryök faj.

Lelőhelyei (31. ábra) – Balatonkenese (1972. V. 21., Tóth S., 1 ♂), Bodajk [1963. VI. 13–14., (*Euphorbia cyparissias*) Tóth S., 1 ♀], Eplény: Malomréti-völgy (1975. VI. 10., Tóth S., 1 ♀), Gyulafirátót, halastó környéke (1971. V. 12., Tóth S., 1 ♂ 1 ♀), Hajmápuszta (1973. VI. 5., Tóth S., 1 ♀), Hétházpuszta (1975. VII. 22., Tóth I., 1 ♀), Hévíz (1957. VII. 18., Topál Gy., 2 ♀, 1957. VII. 19., Topál Gy., 1 ♀), Kardosrét (1973. VII. 19., Balla K.–Huszár M., 1 ♀), Káptalanfüred (1963. VII. 18–20., Neruzsíl I., 1 ♀), Keszthely (1956. VII. 18., Jermy T., 1 ♀), Őcs: Nagy-tó (1971. V. 21., Tóth S., 3 ♀), Porva (1972. VI. 15., Tóth I., 1 ♂, 1975. VIII. 1., Tóth S., 2 ♀), Tihanyi-félsziget (1975. V. 21., Tóth S., 1 ♂), Tihanyi-félsziget Külső-tó (1958. V. 14., ifj. Endrődy S., 2 ♀,

19. ábra: Bakonyi *Stratiomyida* fajok repülési idő diagramjai
Abb. 19: Die Flugzeit-Diagramme der Bakonyer *Stratiomyida*-Arten

20. ábra: A Pénzesgyőr melletti Som-hegy
Abb. 20: Der Som-Berg neben Pénzesgyőr

1972. VII. 19., Tóth S., 1 ♀. 1977. VII. 25., Tóth S., 1 ♀),
Tihanyi-félsziget: Ráta (1963. VII. 10., Papp J., 1 ♀).

Stratiomys potamida (MEIGEN, 1822)

Nyugat-palearktikus faj, hazánkban ritka, az irodalomból (MAJER, 1977, ROZKOŠNÝ–DUŠEK, 1977) csak egy adat ismert Budapestről. A Bakonyban is ritka. Előfordulási körülményeit és ökológiai igényeit nem ismerjük.

Lelőhelyei (31. ábra) – Bakonyszentkirály (1963. VII. 26., Papp J., 1 ♀), Fenyőfő: Pisztrángos-tó környéke (1971. VI. 8., Tóth S., 1 ♀), Fenyőfő, ősfenyves (1970. VII. 7., Tóth S., 1 ♀).

Odontomyia angulata (PANZER, 1798)

Valószínűleg eurosibiriai faj, mely Európában, Ázsia középső részén és Dél-Szibériában fordul elő. MAJER (1977) szerint palearktikus, azonban Észak-Afrikában való előfordulására nincs adatunk. ROZKOŠNÝ–DUŠEK (1972) szerint európai faj, ez azonban a legkevésbé valószínű, hiszen NARCSUK (1969) említi ázsiai elterjedését. Hazánkban általánosan elterjedt, elsősorban sík és dombvidéken. A Bakony hegységben is gyakori, a leelőhelyek zöme azonban az északi Balaton-partra korlátozódik (kivéve a Vörös János-séd). Ez a tény a faj termophil voltára utal. Eddigi tapasztalataink szerint eléggé ragaszkodik a vizekhez, zömmel vízparton, főleg ernyősök virágzatán találhatjuk, valószínűleg hygrophil, előfordulhat azonban szárazabb biotópokban is. MAJER (1977) repülési idejéről a VI–VII. hónapokat jelöli meg. A Bakony hegységben azonban augusztusban is rendszeresen fogtuk.

Lelőhelyei (16. ábra) – Bakonybél: Vörös János-séd (1972. VI. 29., Tóth S., 1 ♀), Balatonalmádi: Budatava (1973. VII. 10., Tóth S., 1 ♀, 1974. VIII. 6., Tóth S., 2 ♂ 5 ♀), Balatonfüred (1973. VIII. 14., Tóth S., 1 ♂), Balatonfüred: Balaton-part (1973. VIII. 12., Tóth S., 2 ♂ 1 ♀), Balatonfüzfő: Balaton-part (1974. VIII. 14., Tóth S., 2 ♂), Balatonkenese: Partfő (1971. VII. 17., Tóth S., 1 ♂ 1 ♀), Csopak (1960. VII. 17., Novák F., 1 ♂), Csopak: Balaton-part (1976. VIII. 2., Tóth S., 1 ♀), Hévíz (1957. VII. 18., Topál Gy., 3 ♂ 1 ♀, 1975. VII. 19., Topál Gy., 1 ♀), Szigliget: Balaton-part (1976. VIII. 29., Tóth S., 2 ♂), Tihanyi-félsziget: Külső-tó (1972. VII. 5., Tóth S., 1 ♂, 1972. VII. 19., Tóth S., 7 ♂ 3 ♀, 1974. VIII. 4., Tóth S., 12 ♂ 2 ♀, 1975. VII. 30., Tóth S., 1 ♂ 1 ♀, 1976. VII. 26., Tóth S., 2 ♂ 1 ♂, 1977. VII. 25., Tóth S., 3 ♂ 3 ♀, 1979. VII. 25., Tóth S., 1 ♂ 2 ♀).

Odontomyia annulata (MEIGEN, 1822)

Európai faj, mely a Kaukázusban is előfordul. Hazánkban ritkán gyűjthető, a Bakony hegységben is ritka. A Koloska-völgyben való gyűjtési körülményei alapján hygrophil fajnak tarthatjuk. MAJER (1977) rajzási idejét V–VI. hónapokban jelöli meg. A Bakonyban júliusban gyűjtöttük.

Lelőhelye – Balatonfüred: Koloska-völgy (1976. VII. 12., Tóth S., 1 ♂).

Odontomyia flavissima (ROSSI, 1790)

Valószínűleg mediterrán faj, mely azonban kisugárzik Európa belseje és Kisázsia felé is. Hazánkban kevés helyen, elsősorban hegyvidékeken gyűjtötték. A Bakony hegységben ritka, ökológiai igényeit nem ismerjük.

Lelőhelyei (16. ábra) – Bakonycsernye (1976. VII. 8., Tóth S., 1 ♀), Királyszállás: Barok-völgy (1976. VII. 8., Tóth S., 1 ♂), Rezi (1969. VII. 11., Tóth S., 1 ♀), Tés: Sötéthorog-völgy (1969. VI. 27., Papp J., 1 ♂).

Odontomyia argentata (FABRICIUS, 1794)

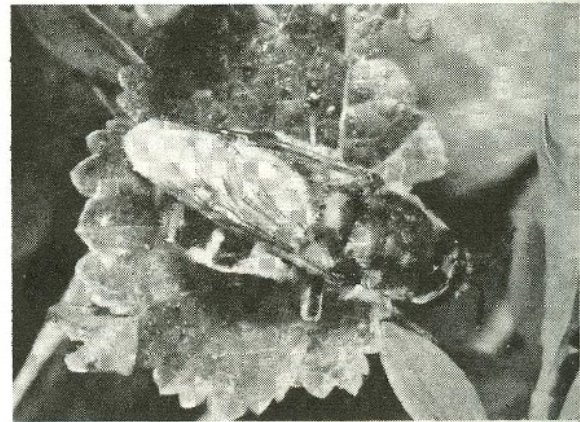
Eurosibiriai faj, mely hazánkban csak kevés helyről került elő. Területünkön eddig csak Keszthelyről ismeretes, valószínűleg a Balaton-partról. Ökológiai igényeit és előfordulási körülményeit alig ismerjük.

Lelőhelye (16. ábra) – Keszthely (1957. IV. 5., Soós Á., 1 ♂).

Odontomyia hydroleon (LINNÉ, 1726)

Palearktikus faj, hazánkban általánosan elterjedt, de nem túl gyakori. A Bakony hegységben csak kevés helyről került elő. Ökológiai igényei, előfordulási körülményei hasonlóak az *Odontomyia angulata* PANZER-éhez, de annál lényegesen ritkább.

Lelőhelyei (16. ábra) – Balatonfüzfő NIKE-öböl (1976. VII. 23., Tóth S., 1 ♀), Porva-Csesznek: Cuha-völgy (1972. VII. 18., Tóth S., 1 ♂), Tihanyi-félsziget: Külső-tó (1972. VII. 19., Tóth S., 1 ♀, 1974. VIII. 4., Tóth S., 1 ♂ 1 ♀, 1976. VIII. 15., Tóth S., 1 ♀, 1976. VII. 26., Tóth S., 1 ♀, 1977. VII. 25., Tóth S., 5 ♀), Zirc: Szarvaskút (1974. VII. 28., Tóth S., 1 ♀).

21. ábra – Abb. 21: *Stratiomys longicornis* SCOP. ♀

Odontomyia ornata (MEIGEN, 1822)

Eurosibiriai faj, mely hazánkban ritka, inkább a sík vidékekre jellemző állat. A Bakony hegységben is ritka, előfordulási körülményei arra utalnak, hogy termophil. Területünkön a tihanyi Külső-tónál került elő viszonylag nagyobb számban.

Lelőhelyei (16. ábra) – Felsőörs: Királykúti-völgy (1977. V. 12., Tóth S., 1 ♀), Fenyőfő, halastó (1971. V. 23., Tóth S., 1 ♀), Porva (1975. VIII. 1. Tóth S., 1 ♂), Tihany: Külső-tó (1972. VII. 5., Tóth S., 2 ♂ 1 ♀, 1972. VII. 19., Tóth S., 2 ♀).

Odontomyia tigrina (FABRICIUS, 1775)

Eurosibiriai faj, mely hazánkban helyenként, főleg a Duna-Tisza közén gyakori lehet. A Bakony hegységben lényegében a Balaton északi partvidékére korlátozódik az elterjedése, a hegység belsejében csak az öcsi Nagy-tónál találtuk meg. Nagyobb számban ezt a fajt is a Tihanyi-félszigeten, a Külső-tónál gyűjtöttük. Rendszerint különféle ernyős virágokon található (pl. *Oenanthe aquatica*), nagyon kedveli a virágkákát (*Butomus umbellatus*). MAJER (1977) rajzási idejét V–VI. hónapokban jelöli meg, tapasztalatunk szerint inkább mesochron, hiszen területünkön júliusban és augusztusban is gyűjtöttük. Ökológiai igényeit tekintve stenök, határozottan termophilnak és hygrophilnak látszik.

Lelőhelyei (16. ábra) – Balatonalmádi: Budatava (1974. VIII. 6., Kasper Á., 1 ♂), Balatonfüred, camping (1974. V. 28., Tóth S., 1 ♂), Keszthely (1955. V. 14., Jermy T., 1 ♂ Sáringer Gy., 1 ♀, Tóth S., 1 ♀), Öcs: Nagy-tó (1961. V. 27., Tóth S., 2 ♂ 2 ♀, 1971. V. 27., Tóth S., 7 ♀), Tihanyi-félsziget (1970. VI. 5., Mihályi F., 1 ♀), Tihanyi-félsziget: Külső-tó (1958. V. 15., ifj. Endrődy S., 2 ♂, 1974. VIII. 4., Tóth S., 1 ♂, 1975. VII. 30., Tóth S., 1 ♂, 1977. V. 17., Tóth S., 4 ♂ 2 ♀, 1977. VII. 25., Kasper Á., 1 ♂).

Odontomyia viridula (FABRICIUS, 1775)

Palearktikus faj, hazánkban általánosan elterjedt, elsősorban a sík vidékeken helyenként gyakori, illetve közönséges. A Bakony hegységben sokfelé gyűjtöttük, itt is főleg az alacsonyabb területek jellemző, néhol közönséges katonalégy. Területünkön a legnagyobb számban a tihanyi Külső-tónál került elő. Valószínűleg mesochron, esztivalis faj, a Bakonyban azonban egy alkalommal májusban is gyűjtöttük. Ökológiai igényeit tekintve bizonyára stenök inkább termophil és feltétlenül hygrophil faj, melyet szinte kizárólag vízpartokon és főleg ernyős virágzatú növényeken gyűjtöttünk, leggyakrabban a vízi metelykórón (*Oenanthe aquatica*).

Lelőhelyei (16. ábra) – Balatonalmádi: Budatava (1973. VII. 10., Tóth S., 1 ♀), Balatonfüred (1973. VI. 14., Tóth S., 1 ♂ 1973. VII. 4., Tóth S., 1 ♀), Balatonfüred, Balaton-part (1973. VII. 10., Tóth S., 1 ♂ 3 ♀), Balatonfüred, camping (1974. VII. 14., Tóth S., 1 ♀), Balatonfűzfő (1959. VI. 15., Zsirkó G., 1 ♀), Fenyőfő: Pisztrángos-tó (1972. VII. 16., Tóth S., 2 ♀), Gyulafirátót, halastó (1971. VI. 28., Tóth S., 3 ♀), Hajmápuszta, (1963. VII. 26., Papp J., 1 ♀, 1973. VI. 5., Tóth S., 1 ♀), Hajmápuszta, halastó (1972. VII. 7., Tóth S., 1 ♂), Keszthely (1956. VI. 13., Sáringer Gy., 1 ♂ 1956. VIII. 1., Jermy T., 2 ♂ 2 ♀), Keszthelyi-hg: Várvölgy (1972. VII. 21., Tóth S., 3 ♀), Kővágóórs (1978. VIII. 17., Tóth S., 1 ♀), Monostorapáti, halastó környéke (1974. VII. 4., Tóth S., 5 ♂ 13 ♀), Mór (1962. VII. 18., Benedek P., 2 ♀), Olaszfalu: Felsőpére (1972. VII. 23., Tóth S., 1 ♂), Öcs: Nagy-tó (1961. V. 27., Tóth S., 1 ♀), Porva (1975. VIII. 1., Lendvai M., 1 ♀), Rezi (1963. VII. 16., Papp J., 2 ♀), Szigliget (1967. VI. 18., Tóth S., 1 ♀), Tapolca: Szent-György-hegy (1964. VII. 9., Soós A., 2 ♀), Tihanyi-félsziget (1975. VII. 30., Lendvai M., 1 ♂, Tóth S., 4 ♀), Tihanyi-félsziget: Kiserdőtető (1971. VI. 26., Tóth S., 1 ♀), Tihanyi-félsziget: Külső-tó (1972. VII. 5.,

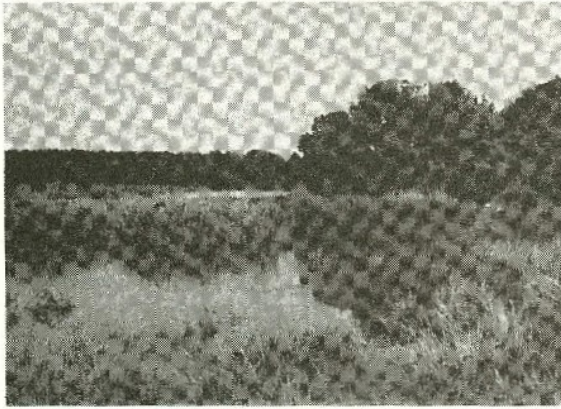

Tóth S., 2 ♂ 8 ♀, 1972. VII. 19., Tóth S., 2 ♂, 1974. VIII. 4., Tóth S., 3 ♂ 2 ♀, 1976. VII. 26., Tóth S., 1 ♂ 2 ♀, 1976. VII. 2., Tóth S., 1 ♀ 1976. VIII. 15., Tóth S., 3 ♀, 1976. VIII. 25., Tóth S., 1 ♂ 7 ♀, 1977. VII. 25., Kasper Á., 1 ♀, Tóth S., 3 ♂ 8 ♀), Ugod: Szár-hegy (1975. VIII. 14., Tóth S., 1 ♀), Vörös János-séd (1972. VI. 29., Tóth S., 1 ♂ 1 ♀), Zalaszántó: Kovácsi-hegy (1965. VI. 28., Tóth S., 1 ♂ 1 ♀), Zirc (1971. VII. 6., Tóth S., 1 ♂), Zirc: Cigánydomb (1975. VII. 29., Kasper Á., 1 ♀), Zirc: Három-hegy (1978. VIII. 1., Berczi L., 1 ♀), Zirc: Szarvaskút (1974. VII. 2., Tóth S., 1 ♀).

POTAMIDINAE

Oxycera formosa (MEIGEN, 1822)

Európai faj, pontosabb elterjedési területét nem ismerjük. Magyarország *Stratiomyidae*-faunájához új adat a Bakony hegységből való kimutatása. MAJER (1977) munkájában zárójelben szerepelteti, mint hazánkban várható fajt. A hegység területének két pontján gyűjtöttük, mindkét alkalommal VII. hónapban, ami arra utal, hogy stenochron állatról van szó. Ez annál is inkább valószínű, mert 1973 nyarán (a szúnyogirtással összefüggésben) rendszeres, rövid időközökben folyamatos gyűjtéseket végeztünk az északi Balaton-part csaknem teljes hosszában, beleértve természetesen Balatonalmádi: Budatávát is, ahol csupán egy alkalommal, de akkor nagy számban (28 ♂, 11 ♀) került elő ez az apró termetű katonalégy. Előfordulási körülményei alapján stenök és feltétlenül hygrophil fajról van szó. Mindkét gyűjtőhelyén szinte csaknem azonosak az ökológiai körülmények (leszámítva az eltérő hőmérsékleti viszonyokat). Balatonalmádi: Budataván a Balaton-part nádas, sásos, zsombékos területén, fiatal égerfák alatt, magaskórós növényzetű, nedves, páras növényzetben hálózás közben került elő. Az Északi-Bakonyban, Zirc közelében Szarvaskút mellett a Szarvas-kút nevű forrás által táplált kis erecske vizének felduzzasztásával keletkezett kis tavacska alatti tocsogós, vizenyős éger- és fűzfákkal, részben árnyékolt magaskórós növényzetű területen ugyancsak hálózás közben gyűjtöttünk egy ♂ és egy ♀ példányát. Ez a leelőhely a balatonalmádival ellentétben a hegység magasabb és eléggé hűvös éghajlatú részén van, hiszen a Zirci-medence és közvetlen környéke közismerten a Bakony hidegebb részei közé tartozik. Balatonalmádi előfordulása alapján feltétlenül termophil állatnak kellene tartanunk az *Oxycera formosat*, az Északi-Bakonyból való gyűjtése viszont megkérdőjelezi azt, hogy egyértelműen termophil volna. A kérdés eldöntéséhez további adatokra van szükség. Bárhogy is dől el a kérdés az tény,

23. ábra: Részlet az öcsi Nagy-tóból
Abb. 23: Teil des Nagy-Sees von Öcs

hogy az *Oxycera formosa* a Bakony hegység egyik érdekes színező eleme.

Lelőhelyei (7. ábra) – Balatonalmádi: Budatava (1973. VII. 10., Tóth S., 28 ♂ 11 ♀), Zirc: Szarvaskút (1974. VII. 28., Tóth S., 1 ♂ 1 ♀).

Oxycera leonina (PANZER, 1798)

Európai faj, hazánkban viszonylag kevés helyről, eddig csak hegyvidékekről gyűjtötték. A Bakony hegységben gyakorinak mondható, 15 leelőhelye ismert, de mindenütt csak 1–2 példányban gyűjtöttük. Eddigi tapasztalataink szerint inkább a hegység magasabb részeire jellemző, de előkerült a Balaton-felvidékről és a Bakonyaljáról is. Több alkalommal gyűjtöttük Malaise-csapdával. Rajzási idő szempontjából mesochron, ökológiai igények tekintetében valószínűleg euryök, nem ragaszkodik túlságosan a vízhez, inkább xerophilnek látszik.

Lelőhelyei (7. ábra) – Bakony: Vinye (1973. VII. 21., Malaise-csapda 2 ♂), Bakonybél: Gerence-völgy (1973. VIII. 5., Gyórfy Gy., 1 ♀), Bakonygyepes (1974. VIII. 13., Tóth S., 1 ♀), Bakonyszentkirály: Újmajor (1974. VII. 30., Kasper Á., 1 ♂), Bakonyszentlászló (1959. VII. 30., Zsirkó G., 1 ♂), Bakonyszentlászló, rét (1959. VII. 30., Zsirkó G., 1 ♂), Bakonyána: Római-fürdő (1969. VII. 19., Papp J., 1 ♀, 1975. VII. 14., Huszár M., 1 ♀), Balatonfüred: Koloska-völgy (1976. VII. 12., Kasper Á., 1 ♀), Csesznek (1973. VII. 17., Malaise-csapda 2 ♂ 1 ♀), Farkasgyepű, erdő széle (1964. VII. 17., Tóth S., 1 ♂), Gézaháza (1974. VIII. 8., Tóth S., 2 ♂ 1 ♀), Hétházpuszta (1973. VII. 27., Malaise-csapda, 1 ♂), Vinye (1973. VII. 21., Malaise-csapda, 2 ♀), Vinye: Kőpince-forrás (1972. VII. 10., Malaise-csapda 1 ♂ 1 ♀), Zirc: Pintér-hegy (1971. VII. 20., Tóth S., 1 ♂).

Oxycera meigeni (STAEGER, 1844)

Valószínűleg európai (esetleg euraszibíriai) elterjedésű ritka faj, melyet Magyarországról eddig csak irodalmi adatok (THALHAMMER, 1899) alapján ismertünk (Budapest, Kalocsa, Sopron). A Bakony hegységből való előkerülése ezért figyelemreméltó adat. Előfordulási körülményeit és ökológiai igényeit nem ismerjük. Az eddigi gyűjtési adatai alapján stenochron esztivalis fajnak tartjuk, hiszen valamennyi példány júliusi.

Lelőhelyei (7. ábra) – Somlóvásárhely: Somló (1962. VII. 27., Papp J., 1 ♀), Zirc (1973. VII. 16., Tóth S., 1 ♂), Zirc: Szarvaskút (1974. VII. 2., Balla K.–Huszár M., 1 ♂).

Oxycera pygmaea (FALLÉN, 1817)

Közép-Európában és Kisázsiaiban fordul elő. Hazánkban korábban csak Fótról volt ismert, ezért a Bakonyból való kimutatása jelentős eredménynek tekinthető. Előfordulási körülményeit és életmódját nem igen ismerjük. Eddigi adatai alapján stenochron préesztivalis rajzású fajnak látszik, valószínűleg hygrophil.

Lelőhelye – Zirc (Kardosrét): Cuha-völgy (1971. VI. 29., Tóth S., 1 ♂).

Oxycera trilineata (FABRICIUS, 1781)

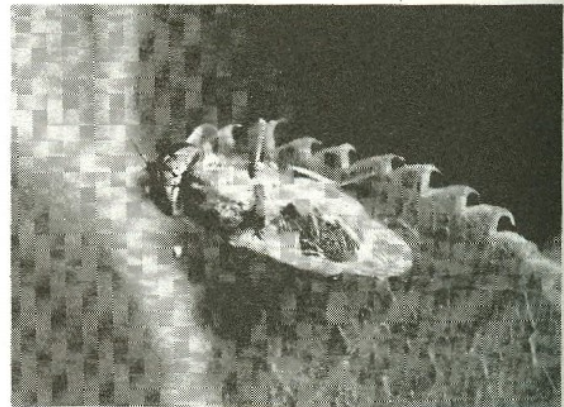
Valószínűleg palearktikus faj, mely hazánkban sokfelé előkerült, de nem gyakori. A Bakony hegységben inkább ritkának mondhatjuk. Eddigi leelőhelyei főleg a hegység peremvidékén helyezkednek el. Stenochron, préesztivalis rajzású, valószínűleg stenök, hygrophil faj, mely elsősorban vízparti növényzetről gyűjthető. Területünkön Malaise-csapdával is fogtuk.

Lelőhelyei (7. ábra) – Balatonfüred, camping (1973. VII. 5., Malaise-csapda 1 ♀), Monostorapáti, halastó (1974. VII. 4., Tóth S., 1 ♂), Pápakovácsi (1956. VI. 14., Jermy T., 2 ♀), Szigliget: Balaton-part (1976. VI. 29., Tóth S., 1 ♂).

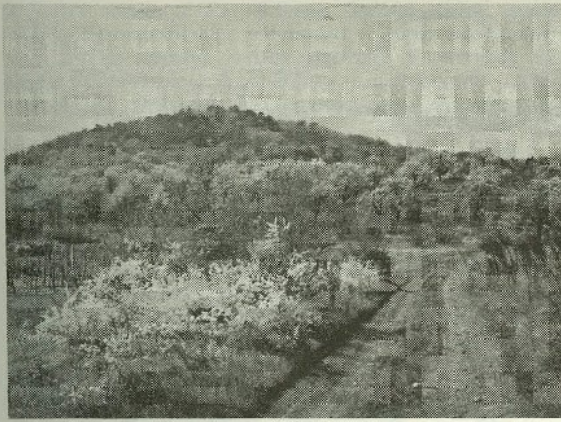
Nemotelus nigrinus (FALLÉN, 1817)

Holarktikus elterjedésű, Európában a középső és az északi területek állata. (Kelet-Európában azonban délen is előfordul, a Kaukázusban is). Hazánkban mindenfelé gyűjthető, de sehol sem olyan tömegesen, mint a *Nemotelus pantherinus*. A Bakony hegységben nem nevezhető gyakorinak, leelőhelyenként csak 1–2 példány került elő. Valószínűleg stenochron hygrophil faj, mely vízparti növényzetről gyűjthető.

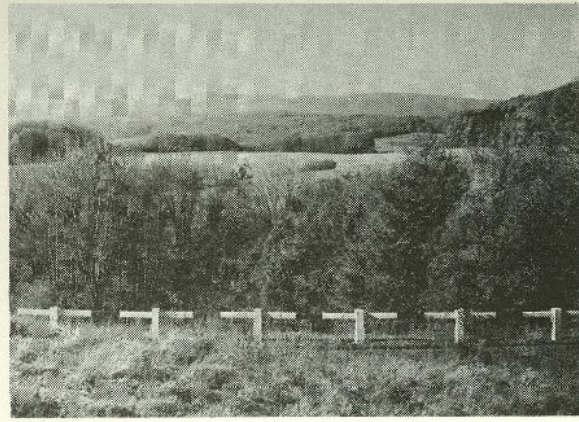
Lelőhelyei (15. ábra) – Bakonyszentlászló (1959. VII. 30., Mihályi F., 1 ♀), Balatonfűzfő (1959. VI. 15., Mihályi F., 1 ♀), Keszthely (1954. V. 30. Jermy T., 2 ♂), Lesence-istvánd, láprét, patakpart (1973. V. 4., Tóth S., 1 ♂), Monostorapáti, halastó környéke (1974. VII. 4., Tóth S., 1 ♀), Tihany (1957. V. 6–11., Mihályi F.–Zsirkó G., 1 ♀, 1962. VI. 12., Soós Á., 2 ♂ 3 ♀), Tihany: aszfóti sarok (1962. VI. 14., Soós Á., 1 ♀), Ugod (1959. V. 19–20., Topál Gy., 1 ♀).

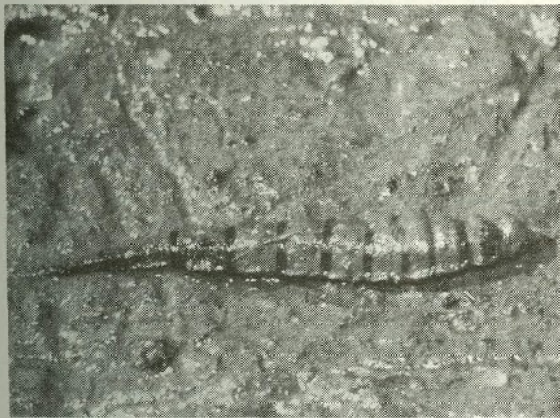
24. ábra – Abb. 24: *Odontomyia viridula* FABR. ♀

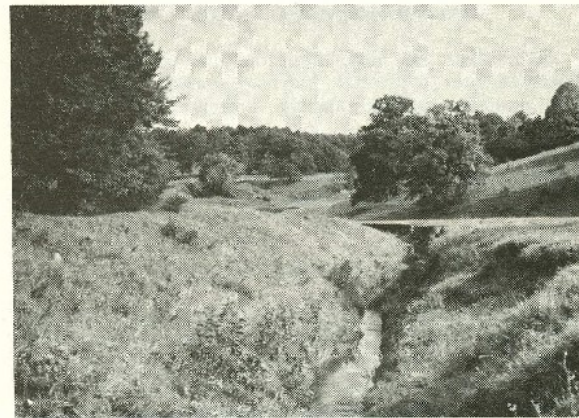
25. ábra: Részlet a Tihanyi-félszigetből (Csúcs-hegy)
Abb. 25: Ein Teil der Tihanyer-Halbinsel (der Csúcs-Berg)

26. ábra: Pénzesgyőr és Bakonybél közötti táj az Északi-Bakonyban
Abb. 26: Die Gegend zwischen Pénzesgyőr und Bakonybél im Nördlichen-Bakony-Gebirge.

27. ábra: Stratiomyidae lárva
Abb. 27: Eine Stratiomyidae-Larve

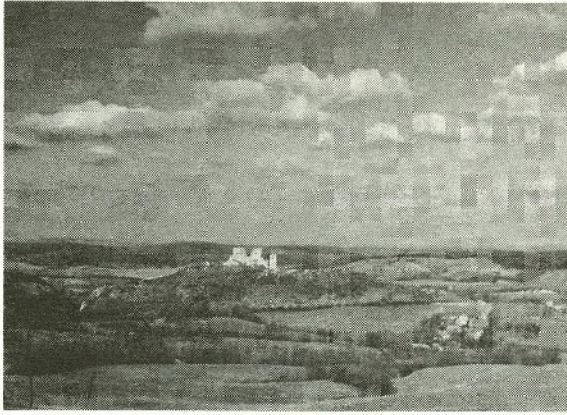
28. ábra: Részlet a Hódosér-völgyből Porva közelében
Abb. 28: Teil aus dem Hódosér-Tal in der Nähe von Porva

Nemotelus pantherinus (LINNÉ, 1761)

Palearktikus faj, mely hazánkban mindenfelé gyakori, helyenként közönséges, főleg nedves réteken, mocsaras helyeken, pl. a tihanyi Külső-tónál. Rajzási idejét tekintve mesochron, ökológiai igényei szempontjából valószínűleg inkább euryök faj, hiszen száraz biotópokban is gyakran gyűjthetjük.

Lelőhelyei (15. ábra) – Ácsteszer (1974. VI. 5., Tóth S., 1 ♂), Bakonybél (1972. VI. 9., Tóth S., 2 ♀), Bakonyjákó (1975. VI. 11., Tóth S., 1 ♂ 4 ♀), Bakonyszombathely: Feketevízpuszta (1974. VI. 5., Tóth S., 1 ♀), Balatonalmádi (1973. VII. 4., Tóth S., 1 ♀), Balatonalmádi: Budatava (1973. VII. 10., Tóth S., 1 ♂ 1 ♀), Balatonfüred (1973. VI. 14., Tóth S., 1 ♀), Balatonfüred: Balaton-part (1973. VII. 4., Tóth S., 2 ♂, 1973. VI. 10., Tóth S., 1 ♀), Balatonfűzfő (1959. VI. 15., Zsirkó G., 9 ♂ 9 ♀), Balatonkenese, partfő (1971. VII. 17., Tóth S., 4 ♂ 4 ♀, 1972. V. 21., Tóth S., 1 ♂ 1 ♀), Cuha-völgy (1957. V. 23., Bajári E., 1 ♀), Felsőörs: Királykúti-völgy (1977. V. 12., Tóth S., 1 ♀), Fenyőfő (1957. VI. 17., Papp J., 1 ♀), Gézaháza (1972. VII. 4.,

Tóth S., 1 ♀), Gézaháza: Mogyorós-kert (1957. V. 22., Papp J., 1 ♀), Gyepükaján (1963. V. 30., Papp J., 1 ♀), Gyulafirátót, halastó (1971. VI. 28., Tóth S., 1 ♂, 1974. VI. 18., Tóth S., 1 ♀), Hajmápuszta, halastó (1972. VI. 12., Tóth S., 1 ♀ 1 ♂, 1972. VII. 7., Tóth S., 2 ♀, 1973. V. 25., Bankovics A., 1 ♂ 1 ♀), Keszthely (1956. VI. 27., ?, 1 ♂ 1 ♀), Kővágóörs: Kornyi-tó (1977. VII. 4., Tóth S. 1 ♀), Monostorapáti: halastó (1974. VII. 4., Tóth S., 1 ♂), Pápakovácsi (1956. VI. 14., Jermy T., 1 ♂ 2 ♀), Porva-Csesznek (1971. V. 12., Tóth S., 1 ♀), Tihany (1970. VI. 4., Mihályi F., 1 ♂ 1 ♀), Tihany: Akasztódomb (1958. VI. 5., Zsirkó G., 1 ♀, 1958. VI. 6., Mihályi F., 8 ♂ 3 ♀, 1962. VI. 12., Soós Á., 13 ♀), Tihany: Aszófői sarok (1962. VI. 14., Soós Á., 12 ♀), Tihany: Külső-tó (1956. VII. 6., Mihályi F., 12 ♂ 3 ♀, 1958. VI. 4., Mihályi F., 12 ♂ 4 ♀, 1972. VII. 5., Tóth S., 2 ♂ 9 ♀, 1977. VII. 25., Tóth S., 1 ♂), Ugod (1959. V. 19–20., Topál Gy., 1 ♂), Ugod: Királykapu (1973. VI. 19., Tóth S., 1 ♂?) Veszprém (1957. VI. 4., Papp J., 1 ♂ 1 ♀), Vörös János-séd (1972. VI. 29., Tóth S., 8 ♂ 2 ♀), Zalaszentő: Kovács-hegy (1965. VI. 21., Tóth S., 1 ♀, 1965. VI. 28., Tóth S., 1 ♀), Zalaszentő: Tátika (1965. VI. 27., Tóth S., ♀), Zirc környéke (1975. V. 29., Kasper Á., 1 ♀).

29. ábra: A Cseszneki-medence
Abb. 29: Das Becken von Csesznek

Nemotelus uliginosus (LINNÉ, 1767)

Palearktikus faj, hazánkban többfelé, elsősorban sík és dombvidékeken gyűjtötték, de nem gyakori. A Bakonyból csak irodalmi adatok alapján ismerjük (ROZKOŠNÝ-DUŠEK, 1972).

Lelőhelye (15. ábra) – Balatonfűzfő (1959. VI. 15., Mihályi F., 1 ♂, Zsirkó G., 1 ♀, Mihályi F.–Zsirkó G., 1 ♂ 1 ♀).

Lasiopa calva (MEIGEN, 1822)

Európai faj, amely azonban valószínűleg csak a kontinens középső és déli részein honos. Hazánkban gyakori, főleg domb- és hegyvidékeken. A Bakony hegységben is gyakori, de kevésbé, mint a *Lasiopa villosa* FABR. Különböztetési és fészkesvirágzatú növényeken gyűjthető, jellegzetessége, hogy gyakran teljesen sárga a testére tapadt virágportól. Rajzási időtartama szerint inkább mesochron, ökológiai igényei tekintetében valószínűleg xerophil.

Lelőhelyei: (15. ábra) – Balatonfűzfő (1974. VI. 16., Tóth S., 1 ♂), Csopak: Nosztori-völgy (1972. VI. 5., Tóth S., 1 ♀), Eplény: Malomréti-völgy (1972. VII. 2., Tóth S., 1 ♂ 3 ♀), Gyulafirátót: Kálvária-domb (1974. VI. 25., Bali J., 1 ♀), Tihany (1958. VI. 2., Mihályi F., 1 ♂, 1958. VI. 6., Mihályi F., 1 ♂), Tihany: Akasztódomb (1958. VI. ?, Mihályi F., 1 ♂), Tihany: Csúcs-hegy (1958. VI. 7., Zsirkó G., 1 ♂), Tihany: Kiserdő-tető (1971. VI. 26., Tóth S., 1 ♂ 1 ♀), Tihany: Külsőtető (1958. VI. 4., Mihályi F., 1 ♂ Zsirkó G., 2 ♂ 4 ♀, 1958. VI. 6., Szócs J., 3 ♂ 1 ♀, 1958. VI. 7., Zsirkó G., 5 ♂ 2 ♀, 1972. VII. 5., 6 ♂ 10 ♀, 1978. VI. 18., Tóth S., 2 ♀), Tihany: Nyugati-part (1958. VI. 6., Mihályi F., 1 ♂), Veszprém: Gulyadomb (1963. VI. 27., Magyar, 1 ♀), Zirc (1964. VII. 10., Papp J., 1 ♂ 3 ♀).

Lasiopa villosa (FABRICIUS, 1794)

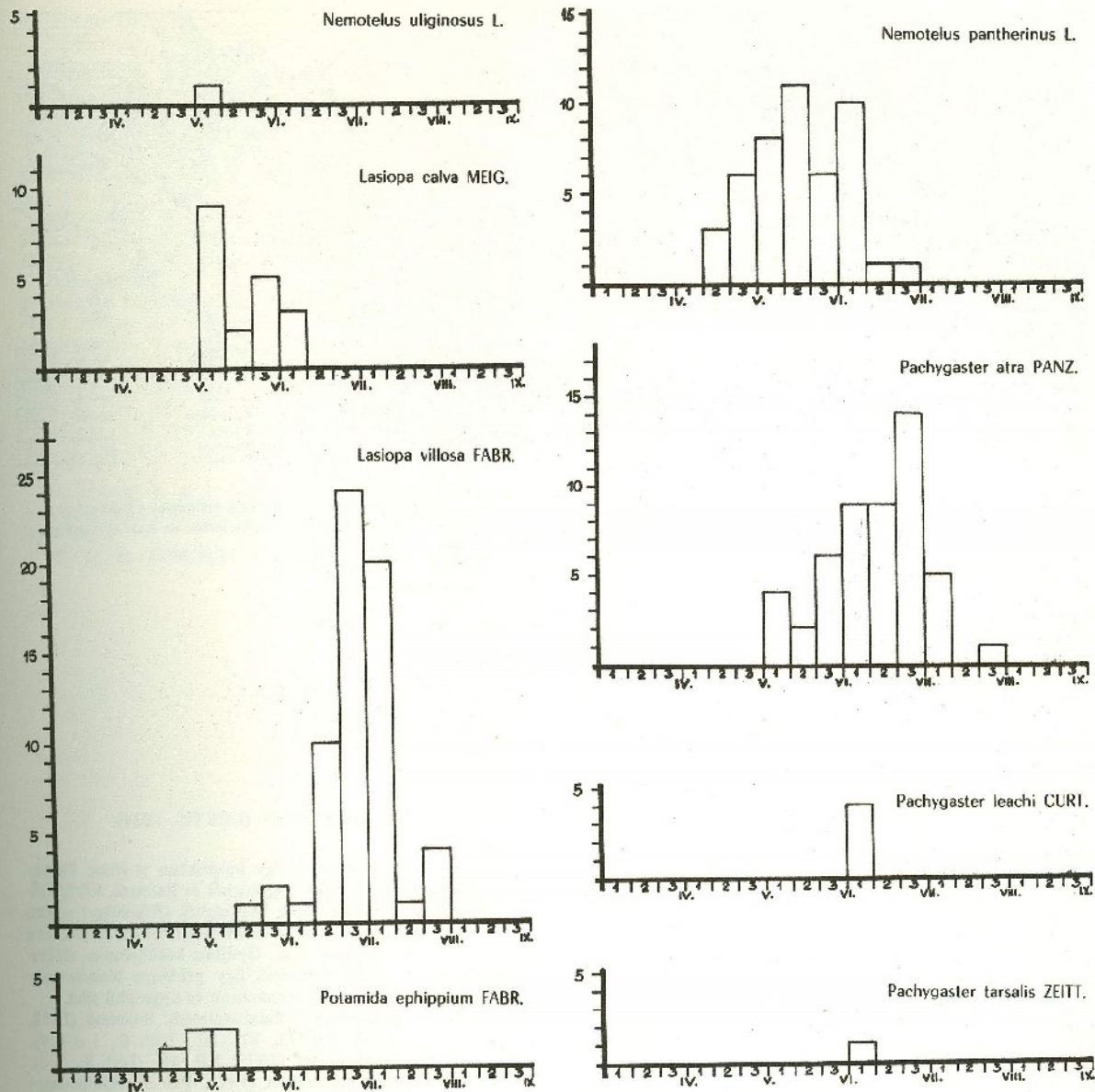
Valószínűleg európai faj, mely inkább Európa déli és középső területein fordul elő, beleértve a Szovjetunió európai területének középső és déli részét is. NARCSUK (1968) Iránból is említi. Hazánk minden vidékén előfordul, a hegyvidéken valószínűleg gyakoribb. A Bakony hegységben is általánosan elterjedt, helyenként közönséges, mindenesetre lényegesen gyakoribb az előző fajnál. Elsősorban ernyős- és fészkesvirágokon gyűjthető, leggyakrabban talán a vadmu-
rok (*Daucus carota*) virágzatán. Rajzási időtartama rövidebb a

génusz másik fajánál, MAJER (1977) szerint VII–VIII. hónapokban rajzik. A Bakonyban több alkalommal gyűjtöttük júniusban is. Ökológiai igényeit tekintve euryök, mely nedves környezetben is gyűjthető, de tapasztalataink szerint túlnyomórészt száraz biotópokban találhatjuk, inkább xerophilnek nevezhető.

Lelőhelyei (15. ábra) – Ajka: Jókai-bánya (1957. VII. 25., Tóth S., 1 ♂, 1957. VII. 26., Tóth S., 3 ♂ 2 ♀, 1975. VIII. 6., 1 ♀, 1959. VII. 28., Tóth S., 18 ♂ 11 ♀), Bakonybél: Gerence-völgy (1958. VIII. 2., Mihályi F., 4 ♂ 1 ♀, Zsirkó G., 12 ♂ 4 ♀, 1973. VIII. 9., Gyórfyné, 1 ♀), Bakonygyepes (1974. VIII. 13., Tóth S., 1 ♂ 1 ♀), Bakonygyepes: Mecserpuszta (1962. VIII. 8., Papp J., 1 ♂ 3 ♀), Bakonyszentlászló (1959. VII. 30., Zsirkó G., 4 ♀), Bakonyszombathely: Feketevízpuszta (1968. VIII. 5., Papp J., 1 ♀), Balatonalmádi: Budatava (1974. VIII. 6., Kasper Á., 1 ♀), Balatonfűzfő (1966. VII. 19., Tóth S., 2 ♂, 1975. VI. 27., Tóth S., 1 ♀), Balatonfűzfő: Nagymező (1975. VIII. 3., Tóth S., 2 ♂), Balinka (1962. VIII. 7., Papp J., 1 ♀), Bodajk: Zseriszállás (1963. VI. 14., Papp J., 1 ♀), Borzavár (1972. VII. 19., Balla K.–Huszár M., 1 ♀, 1972. VIII. 26., Tóth I., 3 ♀), Cuha-völgy (1959. VII. 29., Zsirkó G., 1 ♂, 1972. VIII. 9., Tóth S., 1 ♀), Csatka: Urak-árka (1963. VII. 27., Papp J., 3 ♂ 1 ♀), Csesznek (1973. VII. 17., Balla K.–Huszár M., 1 ♂ 1 ♀, Malaise-csapda 1 ♀), Farkasgyepű (1967. VII. 28., Tóth S., 1 ♂ 1976. VIII. 25., Kasper Á., 1 ♀, 1978. VIII. 10., Havasiné 3 ♂ 2 ♀, Kasper Á., 6 ♂ 2 ♀), Felsőörs: Királykúti-völgy (1978. VIII. 24., Csiby M., 1 ♂), Fenyőfő, ősfenyves (1972. VII. 30., Tóth S., 1 ♂ 2 ♀), Gézaháza (1974. VIII. 8., Tóth S., 3 ♀), Gyulafirátót: Kálvária-domb (1974. VI. 25., Bali J., 1 ♂), Hárskút: Esztergáli-völgy (1977. VII. 28., Kasper Á., 2 ♂ 1 ♀, Tóth S., 1 ♂ 2 ♀), Hévíz (1958. VII. 15–18., Zsirkó G., 1 ♂, 1957. VII. 13., Topál Gy., 1 ♂), Hétházpuszta (1975. VII. 22., Tóth I., 1 ♂, Tóth S., 2 ♂), Kardosrét (1973. VIII. 7., Tóth S., 4 ♂, 1973. VII. 19., Balla K.–Huszár M., 1 ♂, 1973. VII. 30., Tóth S.–Sinkovics I., 2 ♂), Keszthelyi-hg: Várölggyi-rét (1972. VII. 21., 1 ♂), Márkó (1958. VIII. 25., Papp J., 2 ♂) Nagyveleg (1968. VIII. 5., Papp J., 1 ♀), Olaszfalu: Felsőpere (1972. VII. 23., Tóth S., 1 ♂ 3 ♀), Pálhálás (1972. VIII. 6., Tóth S., 4 ♀), Pálhálás: Generál-erdő (1972. VIII. 6., Tóth S., 8 ♂ 8 ♀), Porva (1975. VIII. 1., Lendvai M., 1 ♀), Porva-Csesznek (1972. VII. 18., Tóth S., 2 ♂ 1 ♀), Porva: Ménesjárás (1972. VII. 30., Tóth S., 2 ♂), Pula: Tátika-erdő (1964. VII. 23., 1 ♂), Rezi (1963. VII. 16., Papp J., 1 ♂ 1 ♀), Sur (1964. VII. 29., Papp J., 1 ♂), Szentgál (1962. VII. 31., Dietzel Gy., 1 ♀), Szentkirályszabadja (1969. VII. 29., Tóth S., 15 ♂ 22 ♀), Tapolcafő: Kalapácsér (1972. VIII. 10., Tóth S., 9 ♂ 6 ♀), Tihany-félsziget (1966. VII. 21., Papp J., 4 ♂), Tihanyi-félsziget: Külsőtető (1972. VII. 5., Tóth S., 1 ♂, 1972. VII. 19., Tóth S., 18 ♂ 3 ♀, 1974. VIII. 4., Tóth S., 2 ♂ 5 ♀, 1975. VII. 30., Lendvai M., 1 ♂, Tóth S., 1 ♂ 1 ♀, 1976. VIII. 25., Kasper Á., 1 ♀, Tóth S., 1 ♀, 1977. VII. 25., Kasper Á., 2 ♀, Tóth S., 1 ♂ 1 ♀, 1979. VII. 25., Kasper Á., 2 ♀, Tóth S., 1 ♂ 1 ♀, 1979. VII. 25., Tóth S., 6 ♂ 4 ♀), Ugod (1973. VIII. 3., Bali J., 4 ♀, Tóth S., 4 ♂), Ugod: Előerdő (1973. VIII. 13., Bali J., 1 ♂ 1 ♀), Ugod: Szár-hegy (1975. VIII. 14., Kasper Á., 2 ♂, Tóth S., 2 ♂), Vinye (1973. VII. 21., Balla K.–Huszár M., 1 ♀, Kasper Á., 1 ♂ 2 ♀).

Potamida ephippium (FABRICIUS, 1775)

Európai faj, mely hazánkban szórványosan gyűjthető, elsősorban hegyvidékeken. A Bakony hegységben nem gyakori, de szórványosan valószínűleg a hegység minden részét érinti, ott ahol a *Lasiopa fuliginosa* nevű hangya él, mert lárvája annak fészkeiben fejlődik. Elég rövid rajzási idejű, inkább stenochron, egyébként minden bizonnyal euryök faj mind a hőmérséklet, mind a páratartalom szempontjából.

30. ábra: Bakonyi Stratiomyidae fajok repülési idő diagramjai
 Abb. 30: Die Flugzeit-Diagramme der Bakonyer Stratiomyidae-Arten.

Lelőhelyei (31. ábra) – Felsőörs: Királykúti-völgy (1977. V. 12., Tóth S., 1 ♀), Isztimér (1958. V. 22., Papp J., 1 ♀), Királyzállás: Barok-völgy (1973. V. 28., Tóth S., 5 ♂ 12 ♀), Városlőd: Tarnamente (1962. VI. 10., Papp J., 1 ♂ 1 ♀), Vörösberény: Malom-völgy (1962. V. 6., Papp J., 1 ♂).

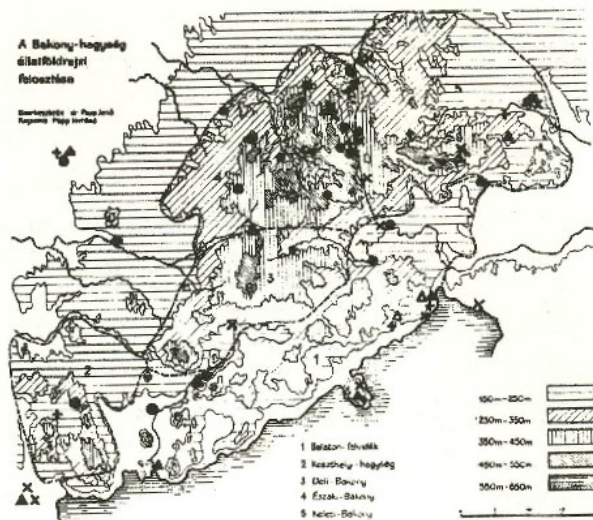
PACHYGASTERINAE

Pachygaster atra (PANZER, 1798)

Európai faj, hazánkban mindenfelé gyakori. A Bakony hegységben is sokfelé gyűjtöttük, néhol közönségesnek bizonyult. Rövid rajzási idejű, MAJER (1977) repülési idejét

VI–VII. hónapokban jelöli meg. A Bakonyban több alkalommal gyűjtöttük augusztusban is. Valószínűleg széles ökológiai valenciájú (euryök) faj, mely sokféle biotópban megtalálható.

Lelőhelyei (32. ábra) – Ajka (1964. VI. 23., Tóth S., 3 ♀), Ajka, ligeterdő (1964. VI. 23., Tóth S., 1 ♂), Bakonybél: Gerence-völgy (1959. VIII. 2., 1 ♂), Bakonybél: Száraz-Gerence (1970. VII. 21., Tóth S., 1 ♀), Bakonycsérnye (1972. VII. 26., Varga I., 1 ♀), Bakonyzentlászló, rét (1959. VII. 30., Mihályi F., 5 ♂ 4 ♀), Balatonalmádi: Budatava (1973. VII. 2., Tóth S., 2 ♀), Balatonfüred: Balatonpart (1973. VI. 14., Tóth S., 1 ♀, 1973. VII. 4., Tóth S., 1 ♀, 1973. VII. 10., Tóth S., 2 ♀), Balatonfűzfő: NIKE-öböl (1976. VIII. 23., Tóth S., 1 ♀), Balatonkenese, partfő

31. ábra: Stratiomyidae fajok lelőhelyei a Bakonyban
Abb. 31: Stratiomyidae Sammelorten im Bakony-Gebirge

+ Stratiomys cenisia MEIG.
● Stratiomys chamaeleon L.
▲ Stratiomys furcata FABR.
X Stratiomys longicornis SCOPOLI
■ Stratiomys potamida MEIG.
△ Potamida ephippium MEIG.

32. ábra: Stratiomyidae fajok lelőhelyei a Bakonyban
Abb. 32: Stratiomyidae Sammelorten im Bakony-Gebirge

● Chloromyia formosa SCOP.
○ Chloromyia melampogon ZELL.
X Pachygaster atra PANZ.
+ Pachygaster leachi CURT.
▲ Pachygaster tarsalis ZETT.

(1971. VII. 17., Tóth S., 1 ♂ 2 ♀), Csehbánya: tó környéke (1970. VII. 14., Tóth S., 1 ♀), Csesznek (1973. VII. 17., Malaise-csapda, 2 ♀), Eplény: Malomréti-völgy (1972. VII. 17., Tóth S., 1 ♀), Fenyőfő: Pisztrángostó (1971. VI. 8., Tóth S., 1 ♀, 1972. VII. 16., Tóth S., 1 ♂), Gézaháza (1972. VII. 4., Tóth S., 1 ♂), Gyulafirátót, halastó (1971. VI. 28., Tóth S., 3 ♂ 1 ♀), Hajmápuszta, halastó (1972. VII. 7., Tóth S., 2 ♂ 4 ♀), Hétházpuszta (1975. VII. 22., Lendvai M., 1 ♂ 3 ♀, Tóth I., 1 ♂, Tóth S., 1 ♂ 2 ♀), Kardosrét (1973. VII. 19. Balla K.-Huszár M., 4 ♂, 1973. VII. 30., Tóth S.-Sinkovics I., 1 ♂ 1 ♀), Kardosrét: Cuha-völgy (1971. VI. 29., Tóth S., 7 ♂ 6 ♀), Keszthely: Fenékpuszta (1976. VII. 22., Tóth S., 2 ♂ 1 ♀), Keszthelyi-hg.: Vár-völgy (1972. VII. 21., Tóth S., 5 ♂ 1 ♀), Kővágó-órs: Kornyi-tó (1974. VII. 18., Tóth S., 1 ♀, 1977. VII. 25., Tóth S., 1 ♂), Monostorapáti, halastó (1974. VII. 4., Tóth S., 1 ♂), Olaszfalu: Felsőgere (1972. VII. 23., Tóth S., 1 ♂ 2 ♀), Pálhálás (1972. VIII. 6., Tóth S., 1 ♂ 1 ♀), Pálhálás: erdei út (1972. VII. 15., Tóth S., 3 ♂), Porva (1975. VIII. 1., Kasper Á., 2 ♂, Lendvai M., 1 ♂), Porva-Csesznek (1972. VII. 18., Tóth S., 1 ♂), Szentkirályszabadja (1967. VII. 29., Tóth S., 1 ♀), Tihanyi-félsziget (1975. VII. 30., Tóth S., 2 ♀, 1976. VI. 25., Tóth S., 1 ♂ 1 ♀), Tihanyi-félsziget: Akasztódomb (1958. VI. 5., Zsirkó G., 1 ♀, 1958. VI. 7., Zsirkó G., 2 ♀), Tihanyi-félsziget: Külső-tó (1972. VII. 5., Tóth S., 2 ♂, 1976. VII. 26., Tóth S., 2 ♂, 1976. VIII. 2., Tóth S., 1 ♀), Tihany: Óvár (1958. VI. 31., Mihályi F., 1 ♂ 1 ♀), Ugod, erdőszéle (1973. VIII. 3., Tóth S., 1 ♀), Vinyo (1973. VII. 21., Malaise-csapda, 3 ♀), Vinyo: Hódosér-völgy (1970. VI. 26., Tóth S., 1 ♀), Vinyo: Kőpince-forrás (1972. VII. 10., Malaise-csapda 2 ♀, Tóth S., 1 ♂ 1 ♀), Zirc: Cuha-völgy (1975. VII. 24., Kasper Á., 1 ♂ 1 ♀), Zirc, erdőszél (1971. VII. 6., Tóth S., 1 ♂ 2 ♀), Zirc: Szarvaskút (1974. VII. 2., Tóth S., 2 ♂).

Pachygaster leachi (CURTIS, 1824)

Európai faj, mindenütt, így hazánkban is ritka. THALHAMMER (1899) a Bükk hegységből és Barcsról, ROZKOSNY-DUŠEK (1972) a Bükk hegységből (Hór-völgy) említi. A Bakony hegységből csak a Balaton-partról került elő, ami a faj termophil jellegére utal. Gyűjtési körülményei, előfordulási viszonyai alig ismertek. Egy példánya Malaise-csapdába röppült. Valószínűleg stenochron és hygrophil állat.

Lelőhelyei (32. ábra) – Balatonalmádi: Budatava (1973. VII. 2., Tóth S., 1 ♂ 1973. VII. 10., Tóth S., 1 ♂ 4 ♀), Balatonfüred: Balaton-part (1973. VII. 10., Tóth S., 3 ♂), Balatonfüred, camping mellett (1973. VII. 5., Malaise-csapda 1 ♂).

Pachygaster tarsalis (ZETTERSTEDT, 1842)

Ritka európai faj, melynek pontos elterjedése nem ismeretes. Hazánkban is nagyon ritka, egyetlen példánya fénycsapdába került.

Lelőhelye (32. ábra) – Keszthely (1964. VII. 8., fénycsapda).

Mychrochrysa rozkosnyi sp. n.

A tudományra új faj leírása folyamatban van (MAJER, 1980) az Acta Zoologica-ban. Elterjedési viszonyait, előfordulási körülményeit nem ismerjük. Részletesebb leírását később közöljük.

Lelőhelye – Zirc (1973. V. 24., Tóth S., 1 ♂).

IRODALOM – LITERATUR

- BARTAL, A (1906): Adatok Magyarország légyfaunájához – *Rovart. Lapok*, 13., p. 119–123, 140–143.
- BULLA, B. (1962): Magyarország természeti földrajza – Tankönyvkiadó, p. 424.
- CSIBY, M. (1980): Adatok a Bakony bársonylégyfaunájának ismeretéhez (Diptera: Bibionidae) – *A Veszprém megyei Múz. Közl.*, 15., p. 169–174.
- ROZKOŠNÝ, R. – DUŠEK, J. (1972): Kritische Übersicht über die ungarischen Arten der Familie Stratiomyidae (Diptera) – *Fol. Ent. Hung.* XXV., p. 63–94.
- JUHÁSZ, Á. (1975): A VEAB környezetvédelmi és tájhasznosítási kutatási területének természetföldrajzi tájfelosztása – *Magyar Tud. Akadémia Veszprémi Akadémiai Bizottsága kiadványa, Veszprém*, p. 7–32.
- MAJER, J. (1977): Katonalegyek – Gömblegyek, Stratiomyidae – Acroceridae – *Magyarország Állatvilága (Fauna Hung. 129)*, XIV., Diptera I., 10. füzet, p. 1–42.
- MIHÁLYI, F. (1953): Bátorliget kétszárnyú faunája, Diptera, p. 318–334. – In Székessy: *Bátorliget élővilága, Budapest*.
- NARCSUK, P. E. (1968): Stratiomyidae (in: *Opregyelyi tyel naszekomüh, evropejszkoj csasztj), V., pervaja csaszt. p. 454–481.*
- PÉCSI, M.–SOMOGYI, S. (1967): Magyarország természeti földrajzi tájai és geomorfológiai körzetei – *Földr. Közl.*, 4., p. 285–304.
- PILLICH, F. (1911): Adatok Simontornya Diptera-faunájához – *Rovart. Lapok*, 18., p. 183–187.
- SZILÁDY, Z. (1941): Paláarktische Stratiomyiden – *Ann. Mus. Nat. Hung. (pars zool.)*, 34., p. 88–101.
- THALHAMMER, J. (1899): *Fauna Regni Hung., Ordo Diptera, Budapest.*
- TÓTH S. (1966): Neue Angaben zur Diptera fauna des Theiss-Tales – *Tiscia*, 2., p. 107–111.
- TÓTH, S., (1967): Angaben über die Dipteren-Fauna der Tisza-Tales (Tabanidae, Stratiomyidae, Rhagionidae) – *Fol. Ent. Hung.*, 20., p. 37–45.
- TÓTH, S. (1972): Az oszlári Holt-Tisza élővilágáról – *A Herman O. Múz. Évkönyve*, XI., p. 652.
- TÓTH, S. (1973): Adatok a Bakony hegység pöszörlégyfaunájának ismeretéhez (Diptera, Bombyliidae) – *A Veszprém Megyei Múz. Közl.* 12., p. 457–466.
- TÓTH, S. (1975): Adatok a Tardi-patak völgye Diptera-faunájához – *A Herman O. Múz. Évkönyve*, XIII–XIV., p. 598–600.
- TÓTH, S. (1980): Adatok a Bakony hegység kószalégyfaunájához (Diptera: Rhagionidae) – *A Veszprém Megyei Múz. Közl.*, 15., p. 175–180.

DIE STRATIOMYIDAE-FAUNA DES BAKONY-GEBIRGES
(DIPTERA: STRATIOMYIDAE)

Im Rahmen des Programmes „Das Naturbild des Bakony-Gebirges“ wird das Einsammeln und Erforschen der Dipteren-Fauna des Bakony-Gebirges planmässig durchgeführt. Im Bakonyer Naturwissenschaftlichen Museum zu Zirc befindet sich bis zu diesen Tagen eine Diptera-Sammlung, die aus 50 000 Exemplaren besteht und vom Gebiet des Gebirges stammt. In letzter Zeit wurde mit der Bearbeitung und der Publikation der Sammlung angefangen (TÓTH, 1968, 1973, 1980, CSIBY 1980). Die Bearbeitung der grossten Sammlung, die des *Syrphidae*-Materials, ist im Gange.

Die Sammlung des Museums enthält ein aus annähernd 2000 Exemplaren bestehendes Stratiomyidae-Material, das die Verfasser aufarbeitend und mit den Angaben (ROZKOŠNÝ-DUŠEK, 1972) der sich in der Zoologischen Sammlung des Budapester Naturwissenschaftlichen Museums befindenden Bakonyer Exemplaren ergänzend in dieser Arbeit beschreiben. Aus dem Gebiet des Bakony-Gebirges sind z.Z. 40 Stratiomyidae Arten bekannt, unter diesen sind 2 Arten in der Fauna von Ungarn neu (*Xylomya maculata*, *Oxycera formosa*).

Die Verfasser fertigten die Netz-Karte (Abb. 2.) des Bakony-Gebietes an und gaben sie heraus, diese ist für das Finden der sich im Gebiet des Bakony-Gebirges befindenden Ortschaften auf der Karte behilflich. Unter dem Namen Bakony-Gebirge verstehen Verfasser das Bakony-Gebirge im naturgeographischen Sinn (Abb. 1.), ihre Arbeit enthält das von diesem Gebiet stammende Material.

An der zoogeographischen Karte des Bakony-Gebirges gaben Verfasser die *Stratiomyidae*-Sammelorte an (Abb.

3). Das Gebirge gehört z.Z. in Ungarn zu den hinsichtlich der *Stratiomyidae*-Fauna am meisten erforschten Gebieten.

Ein Kreisdiagramm (Abb. 6) veranschaulicht die während der quantitativen Bearbeitung des Materials erhaltene prozentuale Beteiligungsverhältnisse. Die gewöhnlichste Art ist *Chloromyia formosa* SCOP, mit einem Beteiligungsverhältnis von 25,09%. Nur je ein Exemplar kam von folgenden Arten zum Vorschein: *Xylomya maculata* MEIG., *Beris fuscipes* MEIG., *Odontomyia argentata* FABR., *Pachygaster tarsalis* ZETT.

Verfasser untersuchten auch die Flugzeit der Bakonyer Arten, das Diagramm der Sammelzeiten sämtlicher Arten wird auch mitgeteilt (Abb. 13 und 19).

Schliesslich folgt die Artliste, die die Verbreitungs- und die Vorkommensverhältnisse der einzelnen Arten, die ökologischen Beobachtungen und einzeln die Fundortangaben enthält.

A szerzők címe (Anschrift der Verfasser):

CSIBY Mária
H-8420 Zirc
Bakonyi Természettudományi
Múzeum

DR. TÓTH Sándor
H-8420 Zirc
Bakonyi Természettudományi
Múzeum